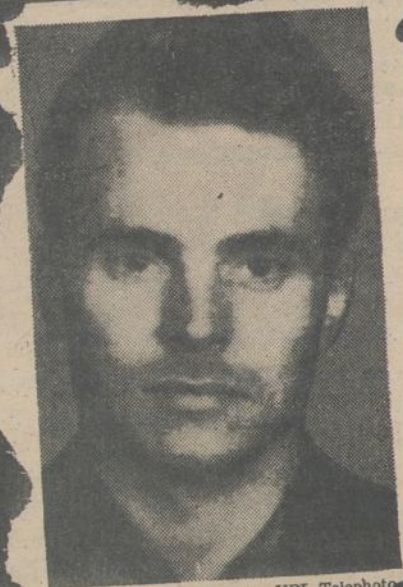

UPI Telephoto

*'I ask that you grant my homeland
...independence...I would like there
to be no more trials such as mine...'*

The Lithuanian sailor who tried to defect to the U.S. by jumping ship defies a Soviet court before he is sentenced to forced labor.

New Yorko laikraščio Newsday rugpiūčio 7 d. antraštė, aprašant Simo Kudirkos teismą.

SIMAS KUDIRKA REIKALAUJA LIETUVAI NEPRIKLAUSOMYBĖS

Amerikos didieji dienraščiai, o taip pat televizija ir radijas, rugpiūčio 7 d. paskelbė Anatole Shub, Washington Post korespondento Paryžiuje, pranešimą apie Simo Kudirkos teismą Vilniuje, kurio santrauką padarė Kudirkos draugai Lietuvoje ir pasistengė perduoti į vakarus.

Teismas įvykęs š.m. gegužės 17-20 d. Vilniuje. Iš atsiųstų dokumentų ištraukų paaiškėjo, kad pirmininku buvo Misiūnas, kaltintoja Petrauskas, advokatas gynėjas Gavronskis, bet Kudirka jo gynybos neprisirišė ir taip pasakė: "Jei Gavronskis yra sąžiningas žmogus, tai jam bus blogai, o jeigu jis yra nesąžiningas ir eis tik kaltintojo pareigas, kaip dažnai dabar Lietuvoje atsitinka, tai mano byla jau sudaryta ir užtenka vieno prokuroro".

Paklaustas, ar jis prisipažįsta kaltu, Kudirka atsakė -- ne.

"Aš nesijaučiu esąs kaltas, nes savo tėvynės, Lietuvos, neišdaviau. Rusijos, kuri vadinama Sovietų Sąjunga, aš nelaukau savo tėvyne".

Paklaustas, kodėl jis bėgo į Vakarus, Kudirka kalbėjo 4 valandas, aiškindamas, kad augo neturtingo vargingo šeimoje, bet labai teisingo, gerbiančio teisę ir ištatymus. Jis pasakė, kad 1940 m. Raudonoji Armija okupavo Lietuvą, o 1941 m. birželio mėn. sąžiningiausi ir sąmoningi lietuviai, daugiausia mokytojai, buvo deportuojami į Sibirą, kuriuos Sovietų propaganda apšaukė buržuais. Tais pačiais metais vokiečiai pakeitė Sovietų okupaciją ir 1944 m. vėl grįžo Raudonoji Armija, apie kurią buvo paleistos kalbos, jog pasikeitė jų sistema, tačiau tais pat metais Simas pamatė realybę, kad jeigu pasikeitė, tai tik į dar blogesnę pusę. Vėl lietuvius siuntė į Sibirą ir žudė masiniai.

Kudirka sakė, kad jo senelis buvo jūrininkas ir jis panorėjo tos profesijos, jis galvojo, kad plaukiodamas po pasaulį jis pamirš savo žmo-

nių tragediją, kad pabėgs nuo savo baistių minčių ir prisiminimų.

"Gėda, bet aš net laivyne radau tos pačios rūšies neteisybes ir tautinę diskriminaciją".

Tada teisėjas paklausė:

"Tvirtini, kad norėjai Amerikoje rasti laisvę, kurios nėra Sovietų Sąjungoje. Kaip išaiškinti tai, kad jie pačiam atsuko nugarą?"

Kudirka atsakė: "Eiliniai amerikiečiai mane priėmė labai gerai. Matydami, kad šalta, jie man davė šiltus drabužius, o rusų jūrininkai mane mušė, kol netekau sąmonės, ir, man keleto mėnesių gulint kalėjime, jie man sužalojo kelį".

Kad amerikiečiai man atsuko nugarą, aš neskaitau didele tragedija. Tėherano, Jaltos ir Potsdamo konferencijų nutarimais ištisos tautos atsidūrė vergijoje. Amerikos administracijos akimis, aš, kaip lietuvis, buvau Stalino ipėdinio Brežnevo nuosavybė ir dėlto turėjau būti jam gražintas".

Vėliau apklausinėjant jūrininkus, jie prisipažinę, kad mušė Kudirką.

Simas Kudirka pasakė, kad yra begalinis skirtumas tarp Markso ir Lenino aiškinamų socialistinių teorijų ir vykdomos praktikos Lietuvoje, kur visai neegzistuoja socializmas, o tik jo parodija. Simas pasakė, jog per tą jo kalinimo iki teismo laikotarpį Urbonas, Petkavičius, Kisman ir kiti saugumo policijos pareigūnai atvykę net iš Maskvos stengėsi jį perauklėti, atsisakyti "buržuazinio nacionalizmo" ideologijos, esą jam bus lengvesnė bausmė. Bet jis, kalbėjo toliau, kad 1950 m. vėl 20.000 lietuvių su vaikais buvo tremiami į koncentracijos stovyklas. Dabar, sakė Kudirka, mes esame siunčiami į lėtą mirtį. Dešimtį metų mūsų broliai partizanai kovojo miškuose, tikėdami, kad Vakarai mūsų kančias žino ir remia bent moraliai. Ir

valstybės saugumas manė, kad 50.000 partizanų mirė. Atlanto charta, kuri prižadėjo pavergtom tautom laisvę, mano tau tai kaštavo 50 tūkstančių gyvybių ir 400 tūkstančių deportuotų, iš kurių 150 tūkstančių rado kapus Sibiro tundrose, sakė jis.

Vyresnieji patriotai lietuviai fiziškai sunaikinti, bet užaugo jaunoji generacija, kuri nori eiti savo tėvų takais. Aš esu katalikas, jei teismas nuspręs mane atiduoti mirčiai, tai prašau man atsiųsti kunigą. Į tai teismo pirmininkas atsakė, kad jis nesupranta, apie ką Kudirka kalba.

Toliau Simas prašė nepersekioti jo motinos, žmonos ir vaikų. Pirmininkas pasakė, jog jis savo neapgalvotų žygių daug bėdos šeimai padarė. Simas atsakė: "Ne aš, o jūs". Tada pirmininkas paskaitė jam iš laikraščio, kad susidarė Amerikoje komitetas pagelbėti Kudirkos šeimai ir iš kito laikraščio: "The U.S. intends to help the family of Kudirka, although many American families whose breadwinner have died in Vietnam are left to the mercy of fate". Kudirka jiems atsakė: "Evidently this committee is in the hands of those who

are on the side of peace".

Ir paskutinis Simo prašymas buvo: "Aš turiu tik vieną pageidavimą teismui ir Sovietų vyriausybei, prašau manotėvynei Lietuvai nepriklausomybės".

Teismo pirm. paklausė, kaip jis supranta nepriklausomą Lietuvą. Simas paaiškino, kad jo supratimu, nepriklausoma Lietuva negali būti okupuota jokios kitos armijos. Vyriausybė turi būti renkama demokratiškai būdu laisvai balsuojant.

Jokios kitos valstybės įstatymai neturi galioti kaip tai yra Rusijos dabar. Nepriklausomą Lietuvą negali dominuoti svetima kalba, kaip yra rusų kalba šiandien. Aš noriu, kad nebūtų daugiau tokių teismų Lietuvoje, kaip dabar yra mano.

Į pirmininko klausimą, ar jis manęs, jog dabar jo teismas nėra legalus ir demokratiškas, Kudirka atsakė:

"Žinoma, kodėl gi taip atsargiai užkalti langai, uždarytos durys su ru-

sų sargybiniais? Demokratiniam teisme galėtų dalyvauti kiekvienas, kas tik nori, o dabar salė tuščia. Jeigu aš nusi-kaltau, tai leiskit publikai pačiai mane teisti. Apart mano žmonos ir poros čekistų aš nieko daugiau salėj nematau. Čia dar yra keletas sargybinių, bet jie lietuvių kalbos nesupranta ir jie nežino apie ką mes kalbame.

Gegužės 20 d. jam buvo perskaitytas teismo (Nukelta į 2 psl.)

SALŲ BRUZDĖJIMAS

MALTA IR ISLANDIJA IŠDUODA NUOTAIKAS

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Pasaulį apėmusias nuotaikas gerai atvaizduoja dviejų salų noras atsikratyti karinių sąjungų. Abi jos buvo labai svarbios strateginiai praeityje ir gali būti tokios pat ateityje, jei... jose išgalėtų sovietų įtaka. Tai Malta ir Islandija.

Jos turi panašų gyventojų skaičių (Malta 323.000, Islandija 203.000), tačiau skirtingą dydį (Islandija per 100.000 kv. km., Malta tik 316). Ūkiškai abiem sekasi nepergeriausiai. Islandija daugiausiai verčiasi žuvininkyste ir nori nustumti savo teritorialinių van-

denų ribą iki 50 mylių nuo kranto. Malta, kurios ūkis yra įvairesnis, galus su galais suveda tik britų subsidijos dėka. Islandija yra išnuomavusi Keflaviko aerodromą ir bazę JAV. Joje gyvenančių 3.700 amerikiečių karių išlaidos praverčia ūkiškai.

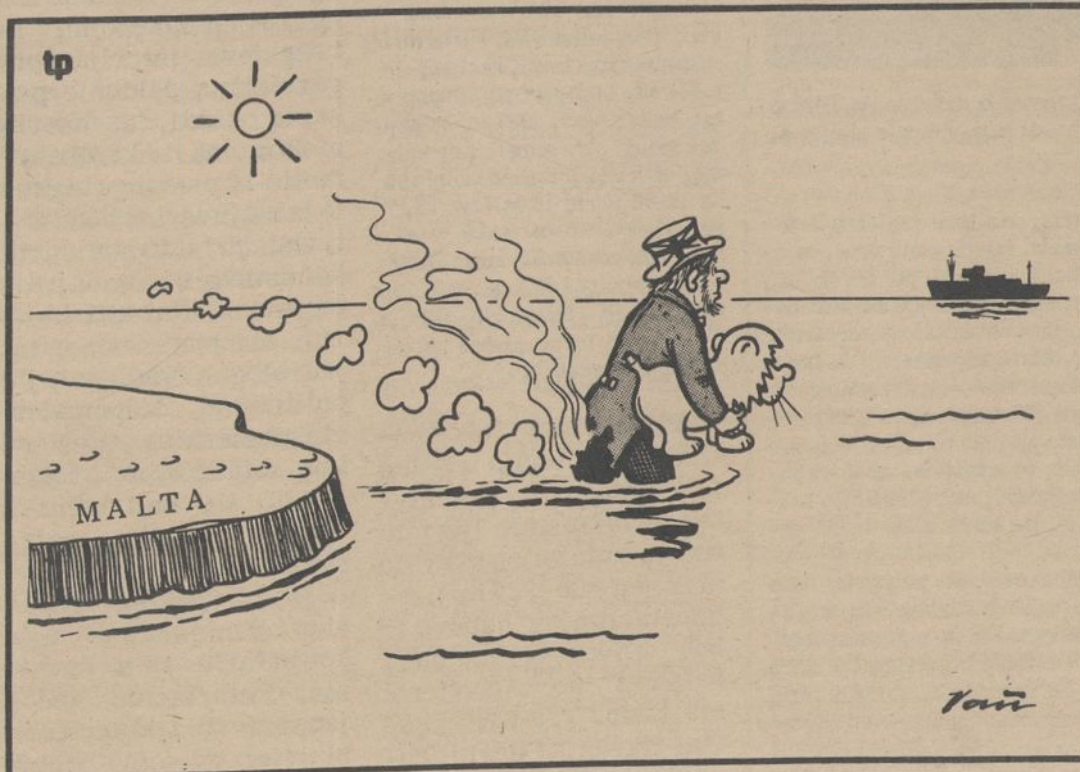
Tų karių uždavinys yra sekti Sovietų siaurės laivyną, kurio svarbiausia bazė yra Murmanskas. Šiaurėje sovietai yra sukoncentravę savo didžiausią povandeninių laivų (atominė energija ir nafta va-

romų) dalį. Dabartinė Islandijos vyriausybė, kurią sudaro kairiųjų kolicija su komunistų dalyvavimu, pareiškė noro baigti Keflaviko bazės nuomos sutartį, nors terminas tęsiasi dar keturis metus. Įdomu tačiau, kad kartu Naujasis Islandijos ministris pirmininkas Olafur Johannesson pareiškė, kad Islandija ir toliau pasilieka NATO; nors ji savo kariuomenės neturi.

Žinoma NATO ir toliau galėtų sekti sovietų laivyną ir iš kitų bazių: Grenlandijoje, Norvegijoje ir Šiaurės Afrikoje, tačiau bazė Islandijoje yra parankesnė. Derybos dėl tos bazės atnaujinimo sutarties dar neprasidėjo ir galimas daiktas, kad ilgainiui pasirodys, jog Islandija tik "branginasi" prieš pradėdama tas derybas.

Maltos strateginė reikšmė šiuo metu yra daug mažesnė negu laike 2-rojo pasaulinio karo, kai visi Viduržemio jūros šiauriniai pakraščiai buvo vokiečių kontrolėje. Tada Malta iš tikro buvo "nepaskandinamas lėktuvnešis" taip svarbus britų aviacijai. Šiandien amerikiečių 6-tasis laivynas turi kiek nori atsparos punktų Italijoje, Graikijoje, Turkijoje bei Ispanijoje ir

(Nukelta į 2 psl.)

Britai: -- Nenusiminkim, dar liko Gibraltarai!...

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

VIENINGOS MOTERYS

Australijos lietuviai turi savo du pagrindinius laikraščius, išėinančius vieną kartą savaitėje. "Mūsų Pastogė" savo skaitytojus lanko jau virš 20-ties metų ir yra leidžiama Sydnejuje. Šis laikraštis savo gyvavimo pradžią pradėjo pačiais pirmaisiais pokarinės emigracijos metais, kai senas Australijos lietuvis, buvęs anks-tyvesnės Australijos Lietuvių Sąjūros pirmininkas A. Baužė, suprasdamas kokią reikšmę turi informacinė spauda naujai atvykstantiems tautiečiams, pasikvietęs seną Lietuvos žurnalistą -- rašytoją J. Žukauską, pradėjo leisti Sydnejuje "Mūsų Pastogę". Šis laikraštis pirmaisiais savo gyvavimo metais atliko tikrai labai svarbų darbą naujai atvykstančiųjų lietuvių tarpe, už ką leidėjui ir jo visai šeimai, kuri taip pat daug prisidėjo prie laikraščio išleidimo, Australijos lietuvių priklausoma didelė padėka ir A. Baužė už savo nuopelnus lietuviškajam darbui yra išrinktas Australijos Lieuvių Bendruomenės Garbės Nariu.

Australijos lietuviams pradėjus sėsliai apsigyventi paskiruose miestuose, buvo suorganizuota ir Australijos Lietuvių Bendruomenė, kuri vėliau ir perėmė šį laikraštį savo žinion, padarydama jį Australijos Bendruomenės laikraščiu.

Pergyvenus prieš porą metų prasidėjusius tarpusavio nesusi-pratimus ir pasikeitus redaktoriams bei spausuvei, laikraštis šian-dien eina vis gėryn ir gėryn, nors iki tobulumo dar toli gražu, bet ateis laikas ir tas bus vėl pasiektas.

Antrasis Australijos lietuvių nuolatinis laikraštis yra Melbourne leidžiamas katalikų "Tėviškės Aidai". Šis laikraštis yra taikomas daugiau katalikams lietuviams, nors yra nemažai skaitomas ir kitų ir šiuo metu jau yra pilnai įaugęs į savo gyvavimo šaknis.

Vienu laiku buvo vedama gana stipri kova tarp šių abiejų laikraščių ir juos remiančių žmonių, kas buvo padarę nemažai žalos mūsų gyvenime. Šiuo metu tas viskas jau yra praeityje, didesnių nesusi-pratimų nepasitaiko ir, manau, Australijos lietuvių tarpe yra užtenkamai vietos abiejoms laikraščiams tol kol jie dirba našų lie-tuvišką darbą, nesismulkindami į paskirus ar grupinius nereikšmin-gus mūsų gyvenime ginčus.

Be paskirų abiejuose laikraščiuose išėinančių skyrių, savo nuo-latinis skyrius turi ir mūsų moterys, kurių redaktorės: "Mūsų Pas-togės" (Gabijos) -- A. Matukevičienė ir "Tėviškės Aidų" (Moters Pa-saulis) -- A. Stepanienė su kitomis pagalbininkėmis paskelbė "Mo-terų Spaudos Loteriją", kurios pelnas skiriamas Australijos Lietu-vių moterų periodinės spaudos tobulinimui, jaunų literatų ugdymui ir kt. Tikrai gražu ir sveikintina, kad mūsų moterys parodė tokį gra-žų vieningą susitarimą, kuris galėtų būti pavyzdžiu ne tik mū-sų spaudai, bet ir visam mūsų lietuviškajam gyvenimui čia ir iš ko, reikėtų, mes turėtume tik gražių ne tik materialinių, bet ir kul-tūrinių vasių.

• Sydnejaus lieuvių gyvenime pats iškiliausias metų balius iki šiol jau eilę metų būdavo "Spaudos balius", kurį ruošdavo bendruo-menės laikraščio leidėjai -- Krašto Valdya, ir šiais metais šiam baliui jau yra išnuomota puiki didžiulė ukrainiečių salė ir mote-rys jau jam ruošiasi keli mėnesiai, kai programoje sutiko dalyvau-ti Sydnejuje išgarsėjusi dainininkų grupė "Tie Patys", susidedanti iš keturių, dainų mėgstančių ir gerus balsus turinčių, vedusių porų (O. ir V. Asevičiai-Arai, K. ir V. Bitinai, I. ir V. Daudarai, O. ir J. Maksvyčiai ir muzikinis vadovas A. Pilakas)

Šis balius ne tik kad suveda daugumą lietuvių vienon vieton (bū-na maždaug 6-700 tautiečių), bet tuo pačiu ir duoda gražaus pelno, galinančio tobulinti ir gerinti mūsų spaudą Australijoje.

Sydnejaus dainos vieneto "Tie patys" moterys dainininkės. Pirmo-je eilėje: O. Asevičienė-Arienė ir I. Daudarienė. Antroje eilėje: K. Bitinienė ir O. Maksvytienė.

• Vis dar kalbant apie mūsų moteris, negalima praleisti nepa-minėjus ir nepasveikinus Sydnejaus naujai įsisteigusių prie Socia-linės Globos moterų pagalbinio būrelio, kuris buvo per paskutinįjį visuotiną moterų susirinkimą sudarytas ir pasiskirstė savo naujo-mis pareigomis: V. Kabailienė -- būrelio vadovė, kai jos pagalbinin-kės yra I. Dūdaitienė, M. Karpavičienė, M. Reisgienė ir L. Žalienė.

Jeigu Sydnejaus Socialinės Globos moterys per paskutiniuosius kelis metus visą savo darbą buvo įdėję į "Senelių Namus", kone vi-siškai atitoldamos nuo mūsų kasdieninio gyvenimo, tai su džiaugs-mu tenka sutikti šį naująjį būrelį, kuris, vyresniąsias moteris pa-liekdamas jų darbui, gyvai ir aktyviai įsijungs į mūsų bendrąjį kas-dieninę veiklą ir užpildysią spragą, kuri jau kuris laikas buvo Syd-nejuje jaučiama.

• Rugpjūčio mėnesio pradžioje Melbourne įvyks pirmasis tokios rūšies Australijos lietuvių jaunimo lietuviškų klausimų konkursas - varžybos, kur visi klausimai bus iš Lietuvos krašto pažinimo, isto-rijos, geografijos, literatūros ir pan. Varžybų dalyviai bus paskirs-tyti į tris grupes: I-ji iki 12 metų, II-ji iki 15 m. ir III-ji iki 19 metų amžiaus. Šių varžybų iniciatorės yra Melbourne lietuvių katalikų mo-terų draugija, paskyrusi premijoms 100 dolerių. Varžybų pabaiga bus pavaivairinta muzika, dainomis ir šokiais, kas tikrai yra graži pradžia mūsų pirmajam lietuviškajam kultūringam "Quiz'ui".

Australijos armijos kapitonas dr. Gediminas Grudzinskas Viet-name.

• Atlikęs 12-kos mėnesių karinę tarnybą Vietname, laimingai į Sydnejų grįžęs kapitonas dr. Gediminas Grudzinskas, sukdė naują šeimą židinį, veddamas buvusią studentavimo laikų draugę. Po il-gesnio laiko Gedas vėl pamažu pradeda grįžti į lietuviškąjį gyvenimą, ypatingai jo mėgiama sportą. Daug ateities laimės naujame šeimos gyvenime.

• Australijos lietuviai, pabaigę savo pirmąjį įsikūrimo laiko-tarpį, pradeda vis daugiau ir daugiau keliauti. Nors iš Australijos į Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, išskyrus Aziją, ir yra gana tolo-kai, kas ir daugiau pinigų kainuoja, tačiau tur būt nėra tos savai-tės, kad kas nors neišplauktų ar neišskristų. Ypatingai keliavimas yra populiarus jau čia subrendusių jaunų žmonių tarpe, kurie, pabaigę mokslus, prieš savo galutinį įsikūrimą, būtinai turi padaryti di-desnę ar mažesnę keliuonę.

Paskutiniu laiku be kitų keliauninkų iš Melbourne išvyko Dana ir Vytautas Levickiai ir Laima Paukštytė, kurie, aplankę gimines Amerikoje ir Kanadoje, toliau vyks į Europą. Į Lietuvą buvo išvykę sydnėjieškos ponios Cibulskienė ir Ropienė pasimatyti su savo gimini-mėmis. Ateityje, ypatingai prieš sekančių metų olimpiadą, Muenche-ne, numatomas dar daug didesnis Australijos lietuvių keliavimas, jau neskaitant Jaunimo Kongreso, kuriam visuose miestuose jauni-mas gana sparčiai ruošiasi.

• Sostinės Canberros lietuviai, kurių ten yra apie 300, yra la-bai gerai žinomi kaip vaišingi šeimnininkai, moką savo jaukiame lie-tuviškame klube gražiai priimti svečius. Būdami labai gerai įsikū-rę materialniai, jie ir lietuviškos veiklos neapleidžia, pasikviesda-mi tai vieną tai kitą meninį ar kultūrinį vienetą. Paskutiniuoju jų svečiu buvo Melbourne Vyry Oktetas, vadovaujamas P. Morkūno, kuriame dainuoja: V. Bosikis, A. Budzinskas, V. Lazauskas, V. Mačiulaitis, K. Mišdažys ir J. Rubas, pianinu palydint R. Vait-tiekūnaitis.

Po gerai pasisekusio koncerto, vaišių metu, kuriose dalyvavo kone visi klausytojai, Apylinkės pirmininkas dr. K. Kemežys padė-kojo dainininkams ir vėliau, susijungus su vietinio choro "Aušros" dainininkais, buvo labai dragišškai pasisvečiuota.

laiškai Dirvai

KOKIA YRA JŲ MISIJA?

Pr. Skardžius "Drau-go" liepos 24 d. priede, savo straipsnyje "Litua-nistiniai išpūdziai" tarp kitko taip rašo:

"Gegužės 31 d., pirmadienį, įvyko LI organizacinis posėdis, kur buvo svarstomas ir priimtas Instituto statuto pakeitimas, pagal kurį toliau iš narių nebus reikalaujama atlikti "išpažintį". Kad jie nėra priešingi Lietuvos nepriklausomybės idėjai, Aš iš pat pradžių maniau, kad LI yra mokslinė institucija, kurios na-riai gali būti visi, tiek lie-tuviai, tiek nelietuviai, kurie turi lituanistines kvalifikacijas, ir todėl aš, būdamas tik lituanis-tas kalbininkas, 1967 m. balsa-vau prieš tokį tuometinį nutari-mą, už kurį korespondenciniu būdu iš 50 narių 18 balsavo už, 7 susilaikė ir 5 pasisakė prieš. Šis mano manymas dabar pasi-tvirtino: manęs drauge su T. Re-meikiu, R. Šilbajoriu bei V. Trumpa po to jau niekas nebe-sikėsins išmesti iš LI..."

Pirmiausia teko pa-tirti, kad naujo statuto projektas buvo svarstytas suvažiavime (jis tam tikros komisijos svarsto-mas jau nuo 1967 m.), ta-čiau priimtas nebuvo ir bus atiduotas nariams balsuoti korespondenci-niu būdu. Yra tiesa, kad tam tikras LI narių dau-gumos nutarimas buvo padarytas 1967 m., bū-

tent: "Instituto nariais negali būti asmenys ar organizacijos, neprita-riancios Nepriklausomos Lietuvos idėjai". Nu-tarimas buvo teisėtai pri-imtas, balsuoti teisę tu-rėjo 48 (ne 50) nariai, bal-savimuose dalyvavo 30 ir aiški dauguma pasisa-kė "taip". Tuolaikinis LI prezidiumas tokių klau-simų pastatė balsavimui to-dėl, nes keletas (nedau-gelis) to Instituto narių savo viešose paskaitose ir straipsniuose ėmė nie-kinti Nepriklausomą Lie-tuvą (pvz. istorija apie garbinamą palubęje pa-kartą arkį, savanorių niekinimas ir kt.) ir ty-čiotis iš pastangų atgau-ti jai laisvę, tuo būdu ak-tyviai prisidėdami prie komunistų varomos pro-pagandos. Kai kiti LI na-riai tuo pasipiktino, tai jau blogai, vadinasi, jie politikuoja. Dauguma na-rių pasisakius prieš to-kią komunistinę propa-gandą, tie keli balsavę "prieš" turėjo patys susiprasti ir pasitrauk-ti iš LI. Tačiau "geros akys dūmų nebijo", sa-ko patarlė apie asme-nis, neturinčius gėdos jausmo. Čia kiekvienas blaiviai galvojęs liet-uvis turi pastatyti klau-simą: kodėl tie asmenys

bėgo nuo bolševikų ir ko-dėl jie toliau pasilieka kapitalistinėje Ameriko-je, bet negrįžta į rusų bolševikų okupuotą Lie-tuvą, jeigu ten viskas taip gerai, kad reikalin-ga niekinti kitų pastan-gas atgauti Lietuvai ne-priklausomybę? Kokia yra jų misija? Visokie mūsų vadinami liberalai visados pasisakys už vi-sų kitų teisę patiems ne-priklausomai valdytis, nors jie dar būtų puslau-kiniai, tačiau lietuviams -- niet!

Dar viena pastaba. LI gyvuoja jau beveik 20 me-tų (dėl įsisteigimo da-tos nuomonės įvairuoja). Nuo pat pradžios P. Skar-džius skaitosi esąs jo na-rys. Tačiau iki šiol jis nič niekuo teigiamu prie LI veiklos neprisidėjo, nors buvo kviestas iš-i-jungti į darbą (skaityti paskaitą, parašyti Met-raščiu, dalyvauti komi-sijoje). Pasižymėjo tik trukdoma veikla per su-važiavimus ir spaudoje. Jeigu dabar, sulaukęs 70 metų amžiaus, teigiamai prisidės prie LI veiklos, tai bus gerai.

Dr. Jonas Balys, buvęs Lituanistikos Instituto Preziden-tas.

NEPASIDUOKIME SVETIMAI IDEOLOGIJAI

Mes daug kalbame, o dar dau-giau rašome apie bendradarbia-vimą su okupuota Lietuva. Kaip žinome, tas bendradarbiavimas prasidėjo nuo dainos. Buvo atsi-kviesti iš paverptos tėvynės dai-nininkai. Taip pat visi žinome, kad juos visur lydi politrukai. Prof. Maceina rašo, kad lie-tuvis rusinimui yra atsparus. Bet didelis klausimas, ar jis toks pat atsparus komunistinei ide-ologijai. O jei ir atsparus, bet jis priverstas tarnauti okupan-to reikalavimams. Tad tie dai-nininkai mums nė nejudant per dainą skleidžia komunistinę ide-ologiją, nors jie patys lietuviai, bet žaloja lietuvių sielą.

Pastaruoju metu New Yorke mes girdime įdainuotas plokšte-les, kurias nežinia, ar tyčia, ar netyčia radijo vedėjai duoda, pav., liepos 24 d. iš "Lietuvos" jau net ne iš paverptos dainuo-jant: "Čia mūsų dangus, čia mū-sų keliai, čia mūsų didingi dar-bai". Ar čia ne komunistinė pro-paganda?

Kur gi mūsų žemė? Kur mū-sų sodybos? Kur mūsų bažny-čios? Kur mūsų mokyklos? Kur tie didingi darbai? Ar tai tydik-torių didingi darbai, kurie su-griovė Lietuvą medžiaginiais ir dvasiniais, atėmė iš lietuvių žemę, pačius išvežė į Sibirą, su-grūdė į kalėjimus. Tai okupan-tui tironui -- komunistų parti-jai didingi darbai, bet ne lie-tuvių.

Štai, kaip nejučiomis ir ap-gaulingai mes pradedami mai-tinti mūsų radijo valandų direk-torių, kurie kartu braunasi ir or-ganizacijoms vadovauti, ne tik radijui. Jeigu jie iš menko su-pratimo taip daro, tai patartina paskaityti prof. Maceinos studij-ą "Nuo ko mes bėgome", til-pusią "Į Laisvę" gegužės mėn. numeryje.

M. Razgaitis
Brooklyn, N.Y.

Kudirka...

(Atkelta iš 1 psl.)

sprendimas: 10 metų griežto režimo koncen-tracijos lageryje ir kon-fiskuoti visą turtą, ku-rio jo bute rasta už 700 rublių vertės.

Išgirdęs tokią sprendi-mą, Kudirka negalėjo nu-slepti pasitenkinimo. Jis manė, kad būsiąs sušau-dytas.

Simas Kudirka pats nežinojo, kad jis gyveno pavojuje būti uždarytas psichiatrinėje ligoninė-je. Tačiau giminės ir pa-žįstami nepabūgo grasi-nimų ir atsiskakė pasira-šyti, kad jis psichiškai nenormalus.

Vilniaus psichiatrinės ligoninės viršininkas Gutman taip pat nepasi-davė spaudimui ir jį pri-pažino visiškai sveiku.

Anatole Shub savo ap-rašymą baigia sakyda-mas, kad Sovietijoje už-darymas į psichiatrinę ligoninę yra baisiau ne-gu kalėjimas ar sunkių jų darbų stovykla.

Salų bruzdėjimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

praktiškai nei jam nei tų valstybių (plius Pran-cūzijos) karo laivynams Malta nėra reikalinga. Situacija pasikeitė, jei Maltoje savo bazę iš-teigtų sovietų laivynas, kuris dabar naudojasi Egipto uostais. Tą gali-mybę nori išnaudoti kai-rusis Maltos ministeris pirmininkas Don Mintoff maišyto bulgarų-anglų-maltiečių kilimo. Iki šiol D. Britanija Maltą su-sėldavo 12 milijonų do-lerių į metus. Malta ta-čiau reikalinga daugiau, nes ji išveža daugiau ne-gu išveža. Iš kitos pu-sės patiems britams Mal-ta ne labai reikalinga, nes jų laivynui pilnai už-tekėtų bazės Kipre ir iš viso britų interesai Vi-duržemio jūroje yra ge-rokai sumažėję. Forma-liai Malta dar priklauso britų "commonwealthui"

bet iš jo ji gali kiekvie-nu momentu pasitraukti. Šiuo metu toli gražu dar negalima teigti, kad abi salos yra prarastos Vakarams, tačiau kaip minėjome, jų noras va-ryti nepriklausomą po-litiką ir eventualiai su-sidėti su tuo, kas dau-giau pasiūlys, išduoda dabartines nuotaikas. Apie Vakarų vienybę šiuo metu sunku kalbė-ti.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTU • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

UŽMIRŠTI PATRIOTINIO ŠVIETIMO REIKALAI

Laikraščiuose buvo paskelbta programa, kuri bus atlikta JAV ir Kanados mokytojų ir jaunimo sąjūdį savaitę, įvyksiančioji Dainavoj rugpj. 15-22 d. Tą savaitę ruošia JAV LB Švietimo taryba ir Kanados LB Švietimo komisija. Savaitės tikslas geras: patobulinti lietuviščių mokytojų mokytojų pasiruošimą, sudominti jaunuomenę lietuviniais dalykais.

Tačiau pati programa yra labai vienašališka: apsiribojama daugiausia kalbinėmis temomis ir dar šiek tiek apie literatūrą. Tačiau ten nieko nėra apie mūsų tautos istoriją ir visuomeninį švietimą. Mes neabejojame, kad mūsų kalbininkai ir rašytojai duos gerų patarimų, kaip geriau mokinius išmokyti lietuviškai paskaityti ir parašyti, kaip taisyklingai ištarti lietuviškus žodžius. Tačiau, visa tai per mažą.

"Nepakanka užauginti jaunimą, kuris lietuviškai kalba ir lietuviškus žodžius šoka, reikia užauginti tokį, kuris žino, kas mūsų tautai kenksminga, o kas naudinga, kas mūsų priešai, o kas draugai", rašo A. Jurgėnas (Naujoji Viltis, nr. 2). Dabar atsitinka, kad eilinis komunistų agitatorėlis pigiausiomis priemonėmis suvedžioja mūsų jaunuomenę ir jie pradeda tikėti, kad blogai, kai amerikiečiai kariauja Vietname ir viskas gerai šių dienų Lietuvoje. Jie nieko nežino apie Nepriklausomą Lietuvą ir mūsų tautos kovas už laisvę. Daug yra kalti tėvai, kurie neišaiškino savo vaikams, kodėl jie bėgo iš Lietuvos ir kodėl jie dabar ten nenori grįžti. Jiems gal ir į galvą neatėjo mintis apšviesti savo vaikus atrodę savaime aiškūs dalykai. Be to, tėvai dažnai neturi laiko, besigaudydami sau ir savo vaikams kuo daugiau materialinių gėrybių.

Tatai turėtų atlikti arba žymiai papildyti lietuviškos savaitgalinės mokyklėlės. Šis reikalas buvo jau seniai suprantas, bet vis nieko ta linkme nebuvo padaryta. Jau 1967 metais žurnalas "Į Laisvę", lapkričio mėn. numery psl. 82-83, skelbė šiuos išidėmetinus žodžius: "Lietuvistinės mokyklos pramoka mūsų jaunimą kalbėti bei rašyti lietuviškai, bet neimokytojai, nei jaunimo tėvai neįdiegia mūsų jaunijoje kartoje meilės Lietuvai ir kovos dvasios žy-

giui už Lietuvos laisvę... Be abejo, visuomeninio mokslo vadovėlis -- tai pirmoji būtinybė lietuviško švietimo srityje. Antra, Lietuvos istorija pradėtina 20-tuoju šimtmečiu. Tūkstančiai lietuvių žuvo Lietuvos nepriklausomybės kovose ir karžygiškame partizanų pasipriešinime Maskvos pavergėjams. Iškeltini Nepriklausomybės kovų, 1941 metų sukilimo ir partizaninių kovų didvyriai ir lietuvių tautos didysis troškimas būti laisva. Istorijos pamokose perskaitytini "Partizanai" ir kitos to žanro knygos".

Labai teisingai pasakyta. Bet praėjo ketveri metai ir nieko šioje srityje nebuvo padaryta. Ir nieko nesiruošiama daryti. Kalta LB Švietimo taryba, kad ji sudarė blogą programą. Mums reikia "sąmoningai auginti jaunimą ne vien etniniais, bet ir politiniais lietuviniais, kelti jo entuziazmą kovai už Lietuvos laisvę ir išsivadavimą iš dabartinio dvigubo jungo", kaip rašo Naujoje Viltyje A. Jurgėnas. O tatai savaime atsitiks, be jokios dirbtinės propagandos, reikia tiksliai supažindinti su istoriniais įvykiais ir atkreipti dėmesį į tikrąją dabartinę padėtį komunistų valdomuose kraštuose. Kodėl bėgome mes, kodėl stengėsi pabėgti Brazilskai, Kudirkai, Simokaitis? Ir akklam turėtų būti aišku. Mes to neturime nutylėti ir nesibaidyti komunistų dabar mums sąmoningai pakišto "politikavimo baubą". Jie labai norėtų, kad mūsų jaunoji karta tik lietuviškai dainuotų ir lietuviškus žodžius šoktų, o jau politinis auklėjimas būtų paliktas jiems vieniems. Nesipriešinti blogui yra bailus pasidavimas.

Tad reikėtų, kad studijų savaitės programon tuoju būtu įtraukti visuomeninio ir lietuviško patriotinio jaunomenės švietimo klausimai. (s)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAIS

Primername, kad šiais metais premija yra 500 dol. ir galutinis terminas rankraščiams atsiųsti -- 1971 m. rugsėjo 1 d. (žiūr. atskirai spausdinamas konkurso taisyklės).

Konkurso jury komisiją sudaro: Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas poetas dr. Leonardas Andriekus,

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

MŪSŲ DVASINIS VEIDAS

-- Amerika turi savo nuosavą veidą. Ne visada jis gražus ir raiškus, bet visada nuoširdus. Niekur kitur politika ir visuomeninė veikla taip nežiūri žmogaus asmens vertės, kaip šiame krašte. Tai veikia čia užaugusią kartą, nepaisant, kokios tautinės kilmės ji būtų ir kokiomis tradicijomis papildytą savo kultūrinis aruodus. Bet tai veikia ir į visų ateivių dvasinę nuotaiką, -- rašo Draugas birželio 30 d.

Per dvidešimtį su viršum metų jau mes visi tą Amerikos veidą pažįstame, jų nuoširdumą teko praktiškai pajusti jau pirmuosius žingsnius žengiant šiame krašte.

Nuoširdumą pajutome savo darbovietėse, kai nemokėdami kalbos buvome kantriai mokomi, o jei tik sugebėjome tą darbą atlikti geriau už kitus, tai greit buvome skiriamai ir vyresniaisiais tiek dirbtuvėse, siuvyklose ar įstaigose, o juk mes lietuviai iš prigimties esame darbštūs ir gabūs. Asmens vertę Amerikoje itin pajuto ką tik atvykę į šį kraštą lietuviukai mokyklose. Jei tik tai kas turėjo kokių gabumų mokytojai nuoširdžiai vertino ir padėjo tuos sugebėjimus ugdyti nežiūrint kokios kilmės ar tautybės esi, sudarė sąlygas pasireikšti ar tai dainavime, vaidinime, muzikoje ar kitose srityse. Jei pastebėjo gabumus moksle parūpino stipendijas. Toks tiesus, atviras nuoširdumas kiekvieną žmogų, be abejo, veikia teigiamai, o ypač palieka neišdildomus prisiminimus jaunimo sielose. Tik dėl to šis kraštas ir vadinamas tautų tirpinimo katilu, kuriam žmonės patys be jokios prievartos tirpsta -- nutausta neribotą demokratinių laisvę bei nuoširdų asmens vertinimą pajutę.

Deja, taip nėra su mumis pačiais lietuviniais čia išeivijoje. Mes galime didžiulius darbštumus, gabumus, sąžiningumą, vašingumą ir kitokiomis dorybėmis, bet apgalestaudami turime prisipažinti didelę nuoširdumo stoką ir kito asmens nuvertinimo silpnę. Tai pats būdingiausias mūsų šio laikotarpio bruožas. Tą neigiamą ypatybę labai teisingai ir aiškiai yra apibūdinęs Vytautas Volektas, JAV LB centro valdybos pirm. tokiais žodžiais:

"Visada dąrosi skausmingas pirmumo klausimas, beveik niekad neišvengias pavydo konvulsijų. Atsiranda susiklausymo, kooperavimo, solidarumo stoka. Kas atstovaus? Kas pirmas pasirašys? Kas aukščiau atsisės?"

OFM -- komisijos pirmininkas ir nariai rašytojai Paulius Jurkus, Pranas Naujokaitis, dr. Pranas Bagdas ir Dirvos redakcijos narė Emilija Čėkienė.

Premijos 500 dol. mecenatas -- Simas Kašėlionis.

Mes vertinime esame tik pradedantieji, net bendrinių kriterijų neturime, kiekvienas pats taisykles susidarinėjęs, į jas įjungęs tik savą skoni, savą pasaulėžvalgą, savą interesą, giminystę, kaiminystę, pataikavimą. Jei kas mūsų skonį atitinka, skiriame į begalybę, jei ne, išrašome nulin. Šitoks vertinimas kiekvienoje srityje sukuria būrius tobulųjų, kurios tuo pačiu laiku kitų, save žinovais apsiskelbusių ekspertų, traukiamos į nuostolių knygas. Vieniems išsiųgtelbėjmas ALTAir daugiau nieko nereikia, antri suabsolutina PLB, tretieji pervertina Vliak. Tas pats literatūroje, dailėje, muzikoje. Tas pats visuomeniniame darbe. Šito komiteto pirm. -- liūtas, ano -- šikšnosparnis. Apsisukus kitan šonan, liūtas virsta pele, o šikšnosparnis sostan lipa... Mes tarsi kapstomės nusivertinimo aistroje". (Į Laisvę, 1969, 45 nr.)

Tas apibūdinimas tinka mums visiems įvairiose srityse. Tai ne Amerikos, bet mūsų nuosavas dabartinis veidas, kuris gerokai skiriasi nuo aukščiau minėto Amerikos nuoširdaus veido. Tai iš paviršiaus ir labai gražus, malonia šypsena apkašytas, idomus, tačiau dvasiniai tamsūs kaip V. Volentas jį apibūdino. Tai mūsų pačių nusivertinimo aistros apgaubtas veidas. Štai tikrai keli pavyzdžiai iš daugelio.

Labai didelių pastangų ir savo siekių bei užsimojimų vertė tikėjusių asmenų dėka ir aukomis buvo išleistas pirmas išeivijoje platesnės apimties anglų kalba veikalas apie Lietuvą, kurio per du metus į svetimųjų rankas nuėjo apie pusantro tūkstančio egz. Tas tik rodo, kaip tokia informacija buvo reikalinga. JAV ir kitų kraštų spaudoje gerai įvertinti ir teigiamai recenzavo. Tačiau kitaip buvo su mumis. Net keli org-jų vadovai yra sakę, jog tai vertingas atliktas darbas, tačiau negalime garinti, kad joje pažymėtus išleidusios institucijos vardas. Kodėl? -- skaitytojas paklaus. Reikia manyti jog dėl to, kad jam vadovaujama ne jo partijos žmonės.

Arba S. Kudirkos atveju, nesulaukiant vyriausių mūsų organizacijų vadovų direktyvų, atsirado iš visuomenės iniciatorių ir ėmėsi greit veikti, demonstruoti, protesto žygius ruošti, JAV spaudą informuoti ir t.t. Eiliniai žmonės juos nuoširdžiai rėmė ir talkino, bet kai kurie org-jų atstovai net neatsakė į demonstracijas, kad jų nebuvo atsiųsta, atvirai kalbant, kad šį kartą su televizijos bei spaudos reporteriais priekyje pasirodė ne jie, o nauji asmenys, kiti pirmu smūku grojo, reikia pripažinti, kad ir gerai tai atliko, puikiai sugrojo.

EMILIJĄ ČEKIENĘ

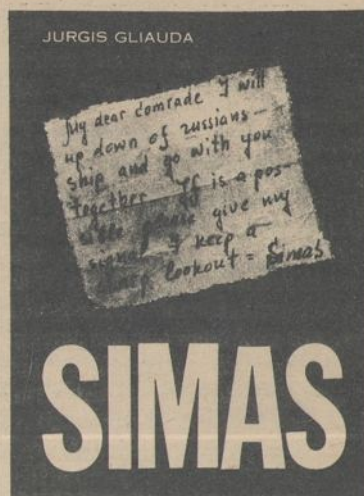
Kalbant apie ALTA, kuris yra daug naudingų Lietuvai darbų nuveikęs, veiklos galimybių kelius gerai išbandęs, turįs didelį rėmėjų užnugarį, staiga susilaukia kitos org-jos nuvertinimo manant, kad jų delegacijos vizitas į Washingtoną bus efektingesnis, susilauks daugiau dėmesio. Deja, dvigubi vizitai pareikalauja dvigubų išlaidų iš mūsų kuklių aukotojų išteklų, o rezultatai tie patys. Nei "liūtas" nei "šikšnosparnis" Valstybės Departamento nuomonės nepalenkė.

Nuo lankymo mūsų parengimų atstumiama kalbėtojai perdėta liaupsindami asmenis, tur būt iš kaimynystės, giminystės ar pataikavimo sodinant juos į aukščiausią sostą, tačiau gerai klausytojui žinant, jog tai daroma ne iš nuoširdumo, nes tie skiriami ir skaičiuojami nuopelnai nėra jo užtarnauti, bet surinkti ir surašyti kartais net iš visopasaulio istorijos didžiųjų žmonių biografijų. Dar ma Dirvoje ir pas platintojuokingiau, kada tą atlie-

ka garbingi visuomenės veikėjai.

Iš meninės pusės prisiminkime vienos iškilios mūsų solistės lietuvių recenzentų spaudoje ir per radiją buvo visai nuvertintas, o tuo tarpu JAV ir Europos muzikos kritikų puikiai įvertintas... Reikia manyti, jog ir čia veikė kokie nors jei ne draugystės, tai draugiško ar profeso pavydo jausmai.

Tokie panašūs pavyzdžiai mummyse vyksta kasdien ir tai, be abejo, veikia mūsų visų, o ypač jaunimo dvasinę nuotaiką. Toks mūsų išeivijos veidas, anaipol ne nuoširdus, todėl pats laikas jį keisti.

Kaina 3 doleriai. Gaunama Dirvoje ir pas platintojus.

Šis bei tas

Vasara plaukia linkui pabaigos. Atostogų polisiavimai gamtoje, laukų pramogos, išvykos ir tolimesni pasivėžinimai -- vėl užleis ramią, ramiai dainuojančią, oštinę mūsų savosios apylinkės ir -- gaivesnėm jėgom griebisimės naujo sezono vagą verst, įvairi tautinė spauda laukia naujų skaitytųjų ir bendradarbių, draugiškos tiksliai gausenų susirinkimų ir gyvesnio narių veiklumo. O saviškos mokyklos pageidauja, kad bent nuo šio rudens išsijudintų visi apsnūdėliai -- kad tėvai aliai vienas arvestų lietuviukus į tautinio ugdymo židinius, kad jie, išmokę rašto ir savos istorijos, įsijungtų į savą kultūrą ir taptų dvasiškai turtingesni, sykiu ir asmeniškai laimingesni.

Tai, jaunoji karta -- mūsų širdies paguoda ir rytojaus viltys. Drauge ir negestantis rūpestis. Tad dirsteltikime naujo sezono pradžioje, kur yra spragos, kuo dar galėtume sustiprinti savojo atžalyno šviesą ir laimę? O gal jau viskas rieda tobulumo vėže, gal jau visos priemonės įkinkytos?

• V. Čižūnas išsitarė, kad -- "stoka visuomeninio dėmesio ir pakankamos talkos užvilkinda daugelio darbų centralizaciją ir tautinio auklėjimo įstiprinimą išeivijos šaknyse, mažosiose bendruomenėse. Šalia didelio masto kongresų, seimų, suvažiavimų ir kitų iškilmingos veiklos pasireiškimų tylos tautinio auklėjimo darbas šeimose ir mokyklose visais laikais buvo minėtų pasireiškimų šešėlyje, 48 p." Vadinasi, mėgstame urmu pakilti į parodinius jaunimo bruzdesius, bet palyginamai per mažai skiriame akies ir jėgos tikrajam taut. ugdymo darbui. Čia yra gana platus spragų šaltinis. Bent vieną spragą šiuo atveju pačiūpinėkime.

• Mūsų mokytojai vasarą Dainavoje atšveitė savo žinias, pasikurstė naujiem užmojams, tad mokyklose bus tikrai pajusta gaivesnė ugdymo liepsna. Mokytojai net turi savo žurnalą -- Gaires. Tačiau vienas jaunimo aruodas dar liko visai nepajudintas. Tai šeimos, gyvenančios toliau nuo savų telkinių. Irgi tie, kurių vaikai dėl kurių rimtų priežasčių negali pasiekti savos mokyklos, Antra vertus, gausėja vis balsai, kad kiekvienas lietuviukas būtinai dar priešmokykliniu laiku išmokyti tas skaityti ir rašyti lietuviškai. Tik taip tikslas lengviau ir tikčiau pasiekiamas. Vadinasi visi tėvai turi mokėti ir pajęgti vaikus mokyti skaitymo, rašto. Bet ir geriausių norų tėvai susiduria su klausimu: kaip tai praktiškai vykdyti? Jūs bet kas papara ir supeikla, bet -- nėra duodama jokių gairių tam darbui. Ir V. Čižūnas meta priekaištus apie "tėvų paliktas spragas vaikų auklėjime", apie "tėvų abejingumą tautinės sąmonės škiepijimui" etc. Daugelis tėvų nuoširdžiai nori pareigą atlikti, bet šviet. vadovai neteikia jokios pagalbos. Net nėra nurodymų, kuris vadovėlis tiktų. Be abejo, reiktų paruošti ir išleisti specialų, nes tėvams namie mokyti -- kitos sąlygos ir galimybės. Jei šv. vadovybė suregistruotų vaikus, nepasiekiančius savo mokyklos, regis, būtų didelis skaičius?

• Kol šis reikalas eina tik žodžiais (pabarimais) -- tuščia šneka. Tėvų komitetai vegetuoja be centrinio ryšio, spaudoj tėvams nėra įvesta nė puslapio nuolatinės informacijos ir naudingų žinių iš taut. ugdymo srities, nėra tinkamo vadovėlio, planingai paruoštos chrestomatijos... Nėra dažnesnės rašytos vaikams (bent trejų metų skaitinių -- pagal įvairių amžių). O tėvams dešimties sunkiau mokymą atlikti, negu patyrusiems pedagogams, deja, lig šiol paramos nesusilaukta, kai mokytojai turi jau ir vadovėlių pasirinkimą, ir žurnalą, ir kursus, ir aplinkraščius. Tad gėdykimės savas kaltes ant tėvų pečių suversti. O šią spragą užtaisius, mūsų tautinio atžalyno skaičius būtų tikrai padvigubintas, nes naudotųsi spec. vadovėliu ir kt. priemonėmis ne tik JAV išsibarsčiusios šeimos, bet -- Australija, Kanada, P. Amerika, Europa. Lietuvių visur pasaulyje yra paplitę, o juo vienliškiau gyvena -- juo pasilgsta lietuviškumas, tad būtinai brolišką ranką ištiesiti. Dabar tas tautinis ligesys nyksta be jokios pakuros, pamažu išblėsta geri norai ir palūžta net pastangos, nes patys vieni tėvai dažnai bejėgiai kai nors tikrai atlikti. Kodėl ligi šiol nesusipratome jaunosios kartos tėvams suteikti tinkamą pagalbą? Tik tuomet galėtume iš jų ko nors reikalauti arba -- barti ir kaltinti.

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

SKAUTAI — LIETUVYBĖS PIRMŪNAI

Jubiliejinę lietuvių skautų stovyklą Schwetzingene, IŠ kairės: sto vyklos viršininkas s. B. Zenkus, adjutantas sk. vytis P. Viržintas ir komendantas sk. vytis V. Gedminas, V. Bacevičiaus nuotrauka

Lietuvių Skautų Sąjunga nepriklausomybės laikais mūsų tautiniame ir valstybiniame gyvenime suvaidino didelį vaidmenį. Ji išauklėjo apie 100.000 jaunuolių patriotinėje dvasioje. Gausybė skautų bolševikų ir nacių okupacijų metu veikė rezistencijoje. Daug jų partizanavo, daug jų žuvo herojų mirtimi. Daug jų bolševikai išvežė į Sibirą. Nors bolševikai skautų organizaciją likvidavo, tačiau ji veikė pogrindyje. Be abejo, dar ir šiandien skautų idėjos yra gyvos bolševikų okupuotoje Lietuvoje.

Tremtyje skautai susiorganizavo 1945 m. liepos 25 d. Vokietijoje, Detmolde. Per 5 m. skautai išaugo į didžiulę organizaciją: jai priklausė apie 500 narių. Dabar Lietuvių Skautų Sąjunga veikia pasklidusi po visą laisvąją pasaulį. Didžiausi vienetai yra JAV, Kanadoje, Anglijoje, Vokietijoje, Australijoje.

Skautai yra jaunimo auklėjimo organizacija, kurios tikslas išauklėti savo narius Dievo, tėvynės ir artimo meilės dvasioje. Tremtyje lietuvių skautams ypatingai rūpi lietuvių išlaikymo ir ugdymo idėjos. Lietuvių kalba, dainos, tautiniai žaidimai ir šokiai — visa tai stiprina jaunuolio-ės pasiryžimą išlikti lietuviu.

Šiomet, liepos mėnesį, kelioms savaitėms lietuvių skautai iš viso laisvojo pasaulio suplaukė į V. Vokietiją, kur Schwetzingeno pušynuose įvyko jų stovykla. Čia jų atskrido lėktuvais, atplaukė laivais, atvyko traukiniais iš Anglijos, Kanados, JAV, Australijos ir Europos. Kai kas, žinoma, ir pėsčias atėjo su kuprine iš Vokietijos. Susirinko apie 300 skautų.

Džiugu buvo girdėti, kaip skautai-ės gražia lietuvių kalba praveda laužus, žaidimus, sueigas. Lietuviškos dainos skambėjo kelias savaites dieną ir naktį. O kiek naujų pažinčių, naujų draugų. Šią stovyklą ilgai minės ir atsimins tie, kurie joje dalyvavo. Užsimezgę ryšiai gal ilgai nenutrūks ir stiprins lietuvių.

Tai Vokietijos ir Anglijos skautų vadų nuopelnas, kurie šią stovyklą suorganizavo. Jiems nuoširdi pagarba ir padėka. Taip pat nemaža nusipelnė Schwetzingeno kuopos vadovybė ir jos vyrai, kurie parūpino stovyklai įvairius paogumus.

Ši skautų stovykla atgaivino jaunatvišką lietuvišką dvasią ir senuosius, kurių nemaža čia lankėsi.

Jubiliejinę lietuvių skautų stovyklą Schwetzingene, Vokietijoje, Vyr. skautininkė L. Milukienė priima raportą iš s. J. Maslausko, V. Bacevičiaus nuotrauka

***

• Lietuvos atstovas Anglijoje V. Balickas su ponu buvo pakviesti ir dalyvavo D. Britanijos karalienės priėmimo. Jie taip pat dar dalyvavo ištisose eilėse reprezentacinio pobūdžio priėmimų.

• Manchesteryje Pavergtųjų Tautų Savaitės komitetas liepos 24 d. surengė mitingą, kuriame kalbėjo D. Britanijos parlamento nariai ir tautybių atstovai.

• Tą pačią dieną Bradforde įvyko mitingas ir koncertas. Koncerte lietuvišką programą atliko solistė V. Gasperienė.

• Strassboure, senelių prieglaudoje, mirė seniausia lietuvių Europoje M. Šarkauskaitė. Ji buvo gimusi 1865 m. liepos 1 d. Virbalyje. Taigi, susilaukė 106 m.

KOMUNISTINĖ KINIJA — MILITARIZMO BAZĖ

Neseniai V. Vokietijos televizija rodė filmą, pavadintą "Kinija, mūsų kaimynas". Reikia pažymėti, kad šių dienų laisvosios Vokietijos televizijoje vis dažniau pastebimas komunizmo propagandavimas. O ypač paskutinėmis dienomis pasidarė moda ieškoti komunistinės Kinijos užuovėjos. Jei socialdemokratinė Vokietija nebijotų Maskvos, tai ji anksčiau užmegztų santykius su komunistine Kinija, negu JAV.

Taigi, ir vokiečių televizija rodo komunistinę Kiniją pusiau šviesiomis spalvomis. Čia visi skaito Mao "raudonąją maldaknygę", iš jos ne tik mokosi, bet ir jos pagalba gydosi. Pasirodo, kad komunistinėje Kinijoje chirurgai vietoj narkotikų per operacijas duoda pacientams skaityti "raudonąją maldaknygę" ir pacientai pakeičia sunkiausias operacijas be skausmų...

Bet mums labiausiai krito į akį, bežiūrint vokiečių televizijos, komunistinės Kinijos militarizmas. Čia ne tik didžiausios masės kariuomenės, bet ir civiliniai gyventojai yra militarizaijami apmokomi ir paruošiami. Jaunimas komunistinėje Kinijoje moko mas šaudyti į priešus nuo 6 metų. Ir ne tik berniukai, bet ir mergaitės. Atrodo, kad mergaitė vos šautuvą pakeičia, bet ji moka valdyti ir šaudyti. O Kinijos komunistų vadai jaunimą už tai giria ir apdovanoja.

Turint galvoje, kad Raudonoji Kinija šiuo metu turi 830 milijonų gyventojų, reikia spręsti, kad tokia gausi valstybė gali paruošti didžiausią kariuomenę visame pasaulyje. Ką šaudys kinai? Pirmoji eilė: Raudonoji Kinija bandys sulikviduoti Taiwaną laisvąją ir demokratinę Kiniją, kuri yra rakstis Mao akyse. Iki šiol Raudonoji Kinija bijojo JAV, kuri rėmė ir palaikė Formozą. Tačiau, jei R. Kinijos santykiai su JAV pagerės, yra pavojus, kad laisvoji Kinija pirmiausiai gali būti nurašyta tarptautinėje plotmėje, o vėliau R. Kinijos ir likviduota. Tai būtų padaryta milžiniška klaida ir nuostolis demokratiniam pasauliui.

Būtume labai naivūs, jei tikėtume, kad Raudonoji Kinija pasitenkins Formoza. Jos tikslai ir siekimai yra daug didesni. R. Kinija siekia išgalėti pirmiausia Azijoje, paskui Afrikoje, o tada gal ateis rusų komunistams eilė, tačiau galutinė Mao svajonė — kinis kas komunizmas visame pasaulyje. Todėl mes puikiai suprantame, kodėl Mao 830 milijonų tautą sparčiai militarizuoja ir stengiasi militaristiškai ne tik pasivyti, bet ir pralenkti bolševikinę Rusiją ir "imperialistinę" JAV.

IŠGELBĖJO SUDANĄ NUO KOMUNIZMO

Sudanas, Džumhuriyates Sudan, yra viena iš didžiųjų Afrikos valstybių. Ji užima 2.505,813 kv. km. Čia gyvena per 15 milijonų gyventojų, kurių dauguma kalba arabiskai, nors turi visai mažai arabiško kraujo. Daug čia hamitų, negrų, dinkų ir apie 9000 europiečių. Kurį laiką Sudanas buvo Anglijos — Egipto kondominija. 1953 m. Kairo sutartimi buvo leista Sudanui apsispręsti: likti prie Egipto ar būti nepriklausoma valstybe. 1956 m. sudaniečiai balsavo už visišką nepriklausomybę. Tais pat metais lapkričio 12 d. Sudanas buvo priimtas į UNO. 1958 m. kariuomenės vadas gen. Ibrahim Abboud nuvertė demokratinę vyriausybę ir įvedė diktatūrą. 1959 m. gegužės mėn. perėmė valdžią Revoliucinė Taryba, kurios priešakyje buvo jaunas ir energingas generolas Džafar (Ja faar) Mohammed el Numeiri (Numeyri). Jis sekmingai Sudaną valdė iki š.m. liepos 19 d. Tą dieną įvyko komunistinis perversmas, kuris buvo nusisekęs, bet po trijų dienų gen. Numeyrio buvo likviduotas.

Sudano komunistų partija ilgai ruošėsi šiam perversmui. Ji veikė nuo 1946 m. Ilgą laiką ji veikė slapta, Maskvos, Pekingo ir kitų kraštų komunistų remiama. 1964 m. ji buvo legalizuota ir dalyvavo rinkimuose. Ji tada laimėjo 11 atstovų į Sudano parlamentą. 1965 m. gruodžio 8 d. ji vėl buvo uždrausta. Gen. Numeyri gerai žinojo komunistų kėslus, todėl jis skelbė nepalaujamą kovą komunizmui. Tačiau Sudano komunistai, Maskvos kurstomi, brovėsi į viešąsias institucijas, profesines sąjungas, moterų ir jaunimo organizacijas, užiminėjo valstybinius postus, ypatingai kariuomenės pagrindines pozicijas. Jų tikslas buvo įvykdyti komunistinę revoliuciją. Ir š.m. liepos 19-22 d. jie jautėsi Sudano viešpatiais. Būdinga, kad jų partijos šefas Abdul Khalek Mahgub (Madžiubas) buvo pasislėpęs Bulgarijos pasiuntinybėje ir iš čia davė nurodymus prokomunistiniams kariuomenės, kaip vykdyti revoliuciją.

Gen. Numeyri užuot

J. GRAUDA

Ping-pong politika

Ryšium su ping-pong flirtu su Kinijos liaudies respublika, pasaulio spauda patvino įvairiausių ir keisčiausių nuomonių reiškimais.

Pirmas ir pagrindinis klausimas, aišku, buvo toks: — ar Nixonas ir Mao suloš tikrą stalo teniso partiją? Jeigu jie susitiks prie ping-pong stalo, kokias privilegijas turės lošimo laimėtojas ir kaip atkentės už savo prakišimą pralaimėtojas?

Kaip žinia, tam tikruose kortų lošimuose pralaimėtojas turi lįsti po stalą, kur jam per nosį muša kortų kaladė ir krikštija durniu. Ar Pekino ping-pong partijoje mūsų pralaimėtojai per nosį suteniso raketę? Ar pavadins pralaimėtoją durniaus titulu?

-- Tai yra formalistika, -- atsakė užkalbin-tasis lietuvis. -- Aš visiškai nesidomiu lošimo rezultatais. Kas belaimės, bet Rusija pralaimės.

-- Kodėl taip manote?

-- Atsimink, tamsta, Rusijos — Vokietijos konfliktą. Amerika rėmė Rusiją ir Rusija laimėjo. Prisivalgę amerikoniškų konservų, šaudydami iš amerikoniškų automatų ir tūnodami amerikoniškuose tankuose raudonarmiečiai įsiveržė į Berlyną. Ar taip nebuvo?

-- Atrodo, taip buvo.

-- Ergo, istorija pakartojama. Amerika ginkluoja Kinijos liaudies respubliką. Prisivalgę amerikoniškų konservų, šaudydami iš amerikoniškų automatų ir tūnodami amerikoniškuose tankuose, mao-tsetungai įsiveržia į Kremlį. Ar taip nebus?

-- Atrodo, taip bus, — nejučiomis sutiko bendrakalbis.

-- Štai čia ir glūdi didysis Nixono manevras, — reikšmingai pakėlė rodomąjį pirštą tautietis optimistas. -- Nixonas skelbia pavergtųjų tautų savaitę ir jis laikosi kilniųjų išpareigojimų. Jis sutriuškina maotsetungais Kremlį ir pavergtos tautos išsilaivina. Ar tai nėra ping-pong partijos laimėjimas?

-- Kad taip iš tamtos lūpų į Dievo ausį, -- sušuko sujaudintas bendrakalbis.

-- Matai, mielasis, teisinga pažiūra į ping-pong politiką atidaro mums sugrįžimo duris į mūsų mielą kraštą.

Jis atsisuko į žmoną kuri stovėjo greta.

-- Brangioji, -- pasakė optimistas lietuvis savo žmonai, -- ping-pong žaidimas mums atidaro duris į mūsų mielą kraštą. Mes, ir mūsų kaimynai Juozapaičiai, kraunamės lagaminus ir skriejame kartu Lietuvon!

-- Su Juozapaičiais? -- patraukė pečiais žmona. -- Niekuomet!

-- Kodėl gi? Juk tai mūsų kaimynai. Juk mes su jais gražiai sugyvename.

-- Amerikoje sugyvename, o kaip bus Lietuvoje? -- pasakė žmona. -- Juk Lietuvoje tu buvai dvilyktos kategorijos, o Juozapaitis kažin ar turėjo septintą kategoriją? Lietuvoje mes turime išlaikyti mūsų orumą, nesibičuliuoti su septinta kategorija. Geriau mums skristi kartu su Petraičiais. Juk tu ir Petraitis buvote tos pat kategorijos.

-- Aš? Su Petraičiu? -- pasipiktinusiai surioko lietuvis optimistas. -- Niekuomet! Už jokius pinigus!

-- Kodėl gi taip? -- paklausė nustebęs bendrakalbis.

-- Matai, tamsta, -- pasakė lietuvis optimistas, -- vienas iš mūsų yra altininkas, o kitas bendruomenininkas. Ping-pong politika persilpna suvesti mus į vieną lėktuvą.

***

(Sekančiame numeryje — pasikalbėjimas ping-pong politikos tema su lietuviu pesimistu)

• Rouen apylinkėse, Prancūzijoje, gyvena lietuvių, kurie yra bendruomeniškai organizuoti. Apylinkinei vadovauja O. Gečaitė-Peruche. Skaitoma lietuviška spauda.

• Lyono apylinkės lietuvių šventė birželio išvežimų įvykius. Šventėje dalyvavo vysk. A. Deksnys ir Tėv. Kl. Žalalis. Kun. J. Petrošius padarė pranešimą bendruomeniniams reikalais.

• J. Lapinskas iš Tournon (Ardeche), ilgą laiką vadovavęs Drome ir Ardeche lietuvių apylinkėms, ruošiasi išeiti į pensiją.

• V. Narbutas, ilgas metus pirmininkavęs Lyon lietuvių apylinkėi, pasitraukė į pensiją.

• L. Pesanka, tarnavęs svetimšalių legione, šiuo metu gyvena Orane, Alžyre.

• Hannoverio lietuvių pagerbė ilgametį bendruomenės veikėją a.a. Vaclovą Šukį. Jo dukterė Irena Šukytė-Sirutienė pastatydino gražų paminklą.

• Bremeno lietuvių apylinkė paminėjo birželio išvežimus. Paskaitą šia tema laikė LB tarybos narys dr. V. Bylaitis. Apylinkės valdybos pirm. K. Dikšaitis pasidžiaugė, kad apylinkė žymiai pagausėjo nariais.

• Hamburgo lietuvių kartu su latviais, estais ir vokiečiais paminėjo išvežtuosius į Sibirą tautiečius. Kun. V. Šarka meldėsi už Sibire kenčiančius lietuvius.

bėgęs į užsienius, greit susiorientavo ir sutelkęs savo patikėtinius — karius ūmai užgniaužė revoliuciją. Liepos 23 d. jau buvo suimtas revoliucijos vykdytojas majoras Haschem el Atta. Jis buvo kartu su keliais 3 karininkais pakartas. Tuoj po to buvo dar pakarti keliolika komunistų vadų, kurie vykdė revoliuciją. Jų tarpe ir Sudano KP bosas A. K. Mahgub. Visame krašte dar ir dabar tebevyksta komunistų suėmimai. Spėjama, kad yra sulimtų per 1000.

Dėl tokios griežtos Numeyrio užimtos pozicijos kilo didelis neramumas Maskvoje. Bolševikinė spauda kaltina Numeyrį teroru. Ji skelbia viso pasaulio Maskvos įsakytus komunistų protestus dėl Sudano komunistų baudimo mirties bausme. Nebūdami mirties bausmės šalininkai, mes vis dėlto negalime

(Nukelta į 6 psl.)

KŪRYBA IR MOKSLAS

RAŠYTOJAS JURGIS GLIAUDA SUKAKTUVININKAS

E. ČEKIENĖ

Rašytojas Jurgis Gliuda š.m. liepos 4 d. atšventė reikšmingą sukaktį -- šešiasdešimt penkių metų amžiaus! Šių garbingų metų sulaukęs, kiekvienas žmogus stabtelė, apsidairo, pagalvoja, žvilgtelė atgal, pasvarsto, kiek ir kokių darbų yra nuveikęs, kiek gyvenime klaidų padaręs, ką užmiršęs ar nespėjęs atlikti.

Jis, anot rašytojo P. Naujokaičio, yra tas nuostabusis Jurgis Gliuda, kuris, kaip retas mūsų istorijoje kūrėjas, savo uneitą gyvenimo kelią yra atžymėjęs gausiais literatūriniais laimėjimais. Gimęs 1906 m. Rusijos gilumoje, 1926 m. baigęs Aušros gimnaziją Kaune ir 1938 m. Vytauto Didžiojo universitetą Kaune teisių fakultetą. Savo profesijoje dirbo, kol antrą kartą raudonajam okupantui artėjant į Lietuvą su šeima pasitraukė į Vokietiją, vėliau Šveicariją.

Kūryboje jis pradėjo reikštis vėlokai, 1945 m. ir iki šiol jau yra devynių literatūrinių premijų laureatas, parašęs daugiausia romanų, novelių, scenos ir poezijos kūrinių. J. Gliuda į literatūrą įnešė, anot dr. J. Griniaus, naujas intelektualinio kosmopolitizmo temas. Jo visų herojų siekliai yra aukščiau kasdienybės. Išleista apie 25 įvairūs kūrinių, daugiau

šio romanų, kurių dar du spausdinami: "Brėkšmės našta" ir "Taikos rytas". Keli jau išleisti ir anglų kalba, susilaukę labai gerų įvertinimų. "Simas" angliškai jau spausdinamas.

Rašytojas Jurgis Gliuda yra pačioje savo kūrybos viršūnėje, o ši sukaktis jam tikrai kaip kiekvienas gimtadienis, jo paties žodžiais tariant, nors sąlyginis laikotarpis prieitis ir perkoptas, jaučiuosi atrodo toks pat, koks buvau ir pernai. O aš vis dėlto norėdama tą jo gimtadienį iš kasmetinių išskirti, kreipiausi į rašytoją su keletu klausimų, liečiančių jo paties kūrybą. Svetimų kritikų nekada netruksta, bet idomu ir pačių kūrėjų nuomonė apie savo darbus ir kūrimo aplinkybes.

-- Kokios temos buvo arčiausiai širdies?

-- Romano tema, kaip lygiai siužetas novelei mane patraukia tada, kada atrandu sumanymų elementu. Tai protagonisto pastanga kovoti ir grumtis dėl idėjos ar siekio realizavimo ir tos idėjos ar siekio atskambis manyje, autoriuje. Tema pagauna ir jos epizodiniu atsiskleidimu ralybėje. Gal būtų tai yra dorybės dramatiniam veikalui? Tačiau aš negaliu išvengti dramatinio

veikalo elementų įvedimo į romano erdvę. Tai todėl, kad veržiuosi vaizduoti žmogų dramatiškame jo santykiuose su jo siekiu. Gi žmogus sutapatintas su jo siekiu nustoją detalių; jis nustoją išgyvenimo spektrą, kurie jį praturtina, pildo ir paverčia kovos lauku jo nuosavoje prigimtyje. Siekliai, kuriuos tenka liesti ir kuriais tenka grįsti veikalus, paprastai nėra kasdienybei užkariauti siekliai, bet irracionalūs, dažnai nelogiški, nesuderinami su kasdienos rutina. Tokius siekius puoselėja savo dvasioje dažnai nesutampą su kasdienybe asmenys. Tokius aš ypatingai mėgstu, nes jie patraukia paskui save netiktai autoriaus dėmesį ir vaizdavimo pastangas, bet dažnai, ko stengiuosi vengti, ir autoriaus išgyvenimų juose. Tai savotiškai priverčia autorių ištraukti į savo protagonistų orbitą. Rašymo procesas yra sandūra su tema. Tai netgi fiziškai nualina, psichiškai džiugina, kažkaip keistai domina, tartum esi įvedamas į naujų pažįstamų draugiją. Tie pažįstami išeina iš autoriaus, bet autorius jų tarpe tik nereikšmingas ir kuklus stebėtojas, dažnai sustojęs atokiau nuo sūkurio. Tad, vos pajunti kad atsiskleidžia tema, kurioje autorius

Sukaktuvininkas rašytojas Jurgis Gliuda su žmona prie Pacifiko...

privaleis arti sueiti su jį dominančiais savo dvasiniais zigzagais protagonistais-herojais, imitą temą arčiausiai širdies ir kartais gyvenis ta tema ilgai, kol ji realizuota rašte.

-- Kokį savo kūrinių laikote vertingiausiu?

-- Norėčiau nuoširdžiausiai atsakyti į šį klausimą, bet tam reikia nusakymo, reikia kritikeriaus, kodėl šis ar kitas iš mano darbų yra man vertingiausias. Ar tuo įtikino mane mūsų vertintojų pasisakymai, ar tai provokuoja svetimųjų atsiliepimai, ar rašymo aplinkybės buvo akstinas, kuris įrėžė sąmonėn tam tikrą veiklą, ar tema sentimentaliai atskamba sąmonėje, vos ištariu veikalo pavadinimą? Nuosirdžiausiai atsakyti tačiau talkina ne veikalo, kaip tokiu, višuma, bet daugelyj veikalo nubrėžtų detalių višuma. Rašte būna išbarsyta dažnai labai skausmingai ir sunkiai atrandamų bėraštų ir bedėstant scenų, dialogų, konfrontacijų, dvasinių stimulių, net probėginių posakių. Šitie bendrojo teksto trupiniai man dažnai labai brangūs, nes, aš žinau, kad jų atradimas buvo nelengvas, atradimas buvo skausmingas ir žeidžiantis. Juk nuoširdžiai atsakant turi tarsi atlikti išpažintį. Tai nėra lengva. Reikia prispažinti ir tenka prispažinti. Ir, štai, kelios iš daugelio scenų man vertingi mano kūrinių strichai. Kažkaip noriu tikėti, kad tokioje detalėje, ar tame puslapyje buvo instinktyvus sąlytis su grožiu. Scena iš Ikaro Sonatos, kur aklašis Tomis paliečia pasikorusio Colberto kojas; Ora pro Nobis scena, kur Vaitkūnas išgirsta lietingai šnerančiame miške Irenos posūkį; Liepsnos ir apmaudo asociuose Survilos poveržis išpiešti kunigui Jatuliui žuvies kontūrus...

Tokios, instinktyviai atrastos scenos, gimusios iš autoriaus dvasios, ir jų realizavime jau nebesančios autoriaus nuosavybės, man žvilga kaip kūrinių atramos. Tema pajusta, siužetas išgyventas ir, staiga, kartu su akluoju Tomiu autorius tiesia virpančią ranką prie traagiškai ir gailiai žuvusio Colberto.

Tačiau visa tai yra taip individualu, kad rezervuoju sau kas pasakyta, kaip nuoširdų autoriaus išsitarimą.

-- Kokia Jūsų nuomonė apie dabartinę išeivijos kūrybinę kelią?

-- Jeigu paliesti šį klausimą chronologine prasme, stambioms kūrybinėms pajėgoms išėjus į išeivijos buitį, nebuvo nė abejonės, kad tos pajėgos atras savo būdą reikštis išeivijoje. Taip ir buvo. Pusantros dekados išeivija buvogaži ir smarki. Kūrybinio gyvenimo reiškiniai tikrai turi stebinti ateities kronikininkus. Bet, štai, jau gerokai įžengus į antrąją dekadą vis dar nesiliauna reikštis "išeiviskosios tautos" kūrybinis prieauglis. Tai ryškiai matyti estrados ir vaizduojamojo meno pasauliuose. Šis kūrybinis prieauglis jau iškovojo pripažinimą ir aukštą sąvokos lygį. Jo modernumas, atsiekimai, netgi kosmopolitizmas, turina bendrąjį mūsų tautos kūrybinį paveikslą.

Kad ir kaip talentingi būtų asmenys besiveržiantys į kūrybinį veikimą, nereikia išleisti iš akių sunkių aplinkos sąlygų, kurios gali ir genijų sumukdyti ir neleisti jam išsiskleisti sparnų. Lietuviškoji išeivija nesumuko. Sveika talentų proporcija estradoje, muzikoje, mene, dailėje išnirusi į viešumą jaunųjų talentų prieaugliu rodo, kad tam tikrą laiką išeivija nesustos ties išsekusiais aruodais.

Dabar išeivijos sąlygos, masei susiliejus su aplinka, nebevaržo siekių realizavimo. Būdingas aplinkai atliepis jau formuoja ir mūsų talentų reiškiniai. Dailė pavirto visiškai kosmopolitinių manierų atspindžiu. Opera turi tam tikrą snobizmo aspektą. Drama palaikoma, tuo tarpu, dirbtinėmis lietuviškos gliukozės injekcijomis. Instrumentalistų prieauglis visur nėra gausus. Čia nėra išimties ir išeivija. Muzikinė kūryba vis baidosi stambenų ir tenkinasi kuklybėmis. Masiniai renginiai neartėja į meno sritį, nes natūrali jų paskirtis masės santelkai ir patriotika. Mokslas, kaip toks, nėra išeivijos dispozicijoje.

-- Kokia mūsų rašy-

tojų kūrybinė ateitis?

-- Jeigu estrada ir vaizduojamasis menas reiškiasi pakankamai patraukliai ir pakankamai intensyviai, antrąjį ir jau įpusėjusioji dekada palengva migdo rašytojų reiškiniai. Kalba, žodis ir skaitytojas palengva dyla ir atrofuoja gyvenimo nesavoje žemėje sąlygose. Čia lietuvių išeivija pasuko į kitą tautų išeivijų taką. Rašytojų ar poetų amžiaus vidurkis neskatiną optimistinėms išvadoms. Tačiau tai dar nėra istorinė taisyklė. Lietuvių išeivija buvo, ir atrodo, liks nuostabiai atspari. Tokia ji išliko savo šimtmetinėje istorijoje. Ar bus jai natūralu vis ir vis turėti savo skaitytojus? Ar bus įmanomas bent minimalus rašytojų prieauglis? Šie metai dar nėra nusiminimo metai.

Viskas, kas duota išeivystės periode nėra kažkaip atskira lietuvių literatūra. Geografinės ir politinės sąlygos literatūros eigoje tėra pripuolamumas, juntamas tik reiškinio amžininkų. Lietuvių tarybinė ir netarybinė literatūros suels į vieną, lietuvių literatūrą. Kitų politinių išeivijų pavyzdžiai tvirtina, kad negali būti skaldymosi fikcijos. Ne šiandieninės politinės sąlygos, bet visagalintis laikas buvo ir liks rikiuotojas ir valdovas.

-- Kaip vertinate dabartinę okupuotos Lietuvos rašytojų kūrybinę duoklę tautai?

-- Okupuotos Lietuvos rašytojų kadrai buvo gerokai reti po beveik 85% rašytojų egzodo 1944 metais. Maždaug per penkiolika metų smarkios pastangos priaugintai savo kadrus, aišku, atnešė ir vaisius. Pirmoji tų kadru laidą nebuvo kritiška; gimusi doktrinos ženkle ta laida adeptiškai sekė privalomą socialistinio realizmo dogmą. Todėl jie ir negalėjo pasididžiuoti savo kūrybiniais laimėjimais. Diktatas, dogma ir įsakymas labai jau menkininkai intelektualiam literatūros brandinimui. Dirbtinis raginimas rašyti, nuorodos kaip rašyti ir apie ką rašyti yra tikra priemonė talentams žlugdyti. Bet šiame tragiškame periode yra puikių proveržių. Tokius rašytojus ir da-

(Nukelta į 6 psl.)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ – DOVANAS Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS

NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS

**PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY,
Inc.**

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų. Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	435-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	342-4240
• BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
• BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
• JERSEY CITY, N. J. — 219 Montgomery Street	435-6369
• LOS ANGELES, CALIF. — 107 So. Vermont Avenue	385-6550
• NEWARK, N. J. — 378 Market Street	642-2452
• NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
• RAHWAY, N. J. — 47 E. Milton Ave.	381-8997
• SOUTH BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	268-1120
• SOUTH RIVER, N. J. — 46 Whitehead Avenue	257-6320
• SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue	392-0306
• UTICA, N. Y. — 963 Bleecker Street	732-7476

RAŠYTOJAS JURGIS GLIAUDA...

(Atkelta iš 5 psl.)

bar norima skandinti užuomaršoje. Bet vienas kitas sugebėjo išlaikyti savo kūrybinį individualumą ir toje beveik aplinkoje.

Dabartinė, jauniausioji rašytojiška karta džiugina savo nauju ir pakankamai drąsiu iššūkiu senoms normoms. Gal būtų rašytojiška misija bus vaisingesnė? Tačiau ir dabar ji varžoma ir žiauriai kritikuojama. Jiems užgina ieškoti, atrasti savo tematiką ir reiškimosi būdą. Tokių dar mažo kalibro lietuviškų Solženicinų, jau turi lietuvių literatūra. Lietuviškas "samizdat" nėra fikcija. Jaunųjų varžto pavyzdžiu gali būti pastarasis "ataskaitinis" suėjimas, kur jaunuosius kritikavo ir mokė senieji, užsitikrinę savo oficialias pozicijas literatūros hierarchijoje. Vienas jaunas poetas buvo tiesiog brutaliai pultas už jo bekompromisinį ryžtą eiti savo keliu.

Tokie kūrybinės laisvės varžymo reiškiniai sunkiai suprantami laisvos visuomenės aplinko-

je. Šitie konfliktai liudija kad kūrybinė tautos potenciala yra gabi, neklusni dogmai. Tai, be abejonės lietuvių literatūros gajumo ženklas.

-- Idomu, koki savo gyvenimo įvyki laikote laimingiausiu ir koki tragiškiausiu?

-- Laimingi ir tragiški gyvenimo įvykiai glūdi gyvenimo bėgyje. Paskirame gyvenimo periode slypi laimingiausias ir tragiškiausiasieji to periodo įvykiai. Gyvenimo bėgyje kinta tų įvykių reikšmė ir jų vertinimas pasidaro sąlyginis, reliatyviškas. Tai yra tarsi mozaikinis vitražas, su vis besikeičiančiais apšvietimais. Ta reliatyvumo teorija aš remiu savo gyvenimo sampratą. Ta teorija talkina panešti ir viso gyvenimo tragiką. Patosiškai, pasigaujančiam Lepoardi posakį, tragiškiausias įvykis yra žmogaus gimimas, nes gimimas yra įvadas į mirtį. Greta tos sampratos skaidresnės yra atsitiktinės laimės prošvaitės.

Laimingiausias gyve-

nimo įvykis, manó samprata, yra sugebėjimas tragikoje pajusti įvykio reliatyvumą, neteikti tragedijai absoliuto galios.

SUDANAS...

(Atkelta iš 4 psl.)

suprasti Maskvos susijaudinimo dėl keliolikos komunistų nužudymo, kada Maskva 1941 m. birželio 14 - 21 d.d. išvežė 34.000 lietuvių mirčiai ir badui į Sibirą. O kiek

milijonų nekaltų žmonių išžudė Maskvos komunistai ne tik Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Ukrainoje, Gruzijoje, net pačioje Rusijos teritorijoje. Kas protestavo dėl šių nužudymų?

Gen. Numejris išgelbėjo Sudaną nuo komunizmo. Jis puikiai supranta komunizmo pavojų ne tik Sudanui, bet ir visai Afrikai. Jis yra pasiryžęs išvalyti Sudaną nuo komunistinių elementų, kurie gresia Sudano

saugumui ir demokratiškai pažangai. Jis pats yra socialrevoliucinių tendencijų, bet nepakenčia komunistų, kurie siekia panaikinti Sudano nepriklausomybę ir žmonių laisvę. Šiuo atveju tenka išreikšti Numejriui pagarbą už jo drąsą ir savarankiškumą.

BROLIS ŠAUDO Į BROLĮ

Tuo metu, kada V. Vokietijos politikai ir diplomatai iš kailio neriasi kad tik įtikyti Maskvai ir pasiektų vadinamo "patenkinamo V. Berlyno klausimo išsprendimo", R. Berlyno policija šaudė į tuos vokiečius, kurie bando perbėgti per užtvartą sieną. Šit liepos 24 d. buvo nušautas berlynietis ir sužeistas jo palydovas, kurie bandė išgelbėti savo draugą iš R. Vokietijos. Žinoma, R. Vokietija apkaltino tuos nukentėjusius berlyniečius provokacija. Tačiau, kaip ten bebūtų, faktas lieka faktas, kad komunistinė Vokietija yra aklina uždariusi sieną nuo Vakarų ir ją saugo su šunimis ir policijos gaušybe, kuriai leidžiama šauti į laisvę mylinčius žmones. Teisingai laisvoji vokiečių spauda šį faktą vadina žmogžudyste, už kurią demokratinėje valstybėje yra bau-

džiama kalėjimu. Tačiau R. Vokietijoje broližudys tė yra atžymima kaip komunistinės policijos heroizmo pažymys ir nuopelnas.

Keista, kad kanclerio Brandto patikėtinis Egon Bahr, kuris šiuo metu veda derybas su R. Vokietija dėl santykių sunormalizavimo, nerado reikalo paskutiniame pasitarime su R. Vokietijos atstovu Kohl išskirti šio broližudikiško įvykio.

VIENI LIAUPSINA, KITI PLŪSTA

Prez. R. Nixonas, ruošdamasis kelionei į R. Kiniją, diplomatiškai stengiasi, kur tik gali, gražesnius liaupsinimo žodžius parinkti R. Kinijos atžvilgiu. Jis vertina jos dabartinę didumą, jis skelbia, kad R. Kinija vaidins pirmąją vaidmenį pasaulyje etc. Tačiau Mao, nors ir pakvietė Nixoną atsilankyti į Kiniją, vis tiek plūsta JAV tais pačiais plūsmomis, kaip ir anksčiau. JAV Kinijos komunistams ir dabar yra imperialistai, karų kursytojai, juokingos dviejų Kinijų politikos skelbėjai ir t.. Ar malonu bus JAV prezidentui važiuoti į tokį kraštą, kur jo valstybė ir vyriausybė yra šmeižiama? (ms)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽA — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

LSD

as a Marianite means LOVE, SERVICE and DEDICATION in serving God and His people by praying, and teaching, ancillary or social work, and foreign missions.

FOR FURTHER INFORMATION PLEASE CONTACT:

Formation Director
Marianites of Holy Cross
Our Lady of Princeton
Princeton, New Jersey 08540
Tel.: 609-924-1236

"A Div. of GENESCO The Apparel Co."

- Permanent Plant Work—Days 7:30 to 4
With Large Men's Clothing Manufacturer—Many As a Result of Our RAPID GROWTH—Which Offers . . .
- HIGH Piece RATES — Excellent EARNINGS
- OUTSTANDING BENEFITS, Incl. 3 Weeks Paid VACATION
- Paid HOSPITALIZATION — Holidays — Life Insurance
- Retirement Program — CREDIT ASSOC. — Stock Plans
- CONVENIENT — 1/2 Block from bus — Off street parking
- AIR CONDITIONED — Piped Music — 31 Yrs. in same location

HAND & MACHINE SEWING OPERATORS EXPERIENCED & TRAINEES

To Apply Call 433-7531 Ext. 316
For Immediate Appointment
or FILL IN THE COUPON BELOW & MAIL IT TODAY

PHOENIX CLOTHES

Mrs. S. J. Eck, Employment Director
RACE AND COURT STS., ALLENTOWN, PA. 18101

I Am Interested In A Full Time Yr. Round Position.

PLEASE ✓ The Following If

☐ Experienced or ☐ Trainee

☐ Arrange Appointment ☐ Send Application

Name _____

Address _____

Phone No. _____

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

ŠALTAS LAIKYMAS

Šis patogus 12-os paketas iš tikrųjų yra vienkartinis šaldytuvas. Jis talpina dvyliką dėžučių gero Stroh's alaus. Jeigu jūs atšaldote paketą, alus viduj išlieka vandomis šaltas.

Ir kada jūs išbaigiate alų, paketas pasitarnauja sudėti tuščioms dėžutėms išmetimui. Išmėginkite Stroh's beledį šaldytuvą šį savaitgalį. Ir tikrai jis būna šaltas.

VIENAS ALAUS MĖGĖJAS KITAM

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT, MICH. 48226

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

CLEVELANDO NEOLITUANŲ POBŪVIS

Clevelando neolitanų pobūvis, kuris rengiamas dr. J. Mauruko sodyboje, Elyria, Ohio, ši šeštadienį, rugpjūčio 14 d., iš Chicago atvyksta LST Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirmininkas Alg. Modestas ir tos valdybos nariai — dr. L. Kriaučiūnas ir Br. Kasakaitis. Pobūvio pradžia 2 val. p. p. Visi Clevelande gyvenantieji neolituanai maloniai kviečiami su savo draugais pobūvyje dalyvauti. Jaukioje ir malonioje aplinkumoje bus tartasi ir Korp! Neo-Lithuania organizaciniais reikalais.

• **Lietuvių Budžių plaukiojimo diena** įvyks rugpjūčio 15 d., 2 v. p. p. Plaukiojimas bus ežere prie Neff Rd. Lietuvių budžių tėvai, draugai ir pažįstami prašome atsilankyti į plaukiojimo dieną. Esant blogam orui, plaukiojimas įvyks kitą sekmadienį.

CLEVELANDO ŠAULIŲ VEIKLA

Dr. K. ir Q. Pautienų namuose įvykusio kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos susirinkimo grupė dalyvių. Kaip žinia, kuopa įsigijo vėliavą ir jos šventinimo iškilmės įvyks spalio 17 d.

Rugpjūčio 1 d. Dr. K. Pautienio gyvenvietėje, įvyko Clevelando Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos susirinkimas. Susirinkimą atidarius, susikaupimu buvo pagerbtas miręs šaulys, atsargos majoras A. Jonaitis.

Susirinkime, pirmininkaujant P. Mikšui ir sek retoriaujant dr. M. Žilinskienei, buvo apsvaryta šaulių reikalai ir priimta nutarimai. Susirinkusieji išklausė kuopos pirmininko dr. K.

Pautienio pranešimo apie LŠST Centro valdybos ruošimą Dainavoje kultūrinę savaitę ir jos nutarimus. Tos kultūrinės savaitės svarbiausi bruožai buvo jaunimo, moterų ir jūrų šaulių dienos pravedimas ir jos perspektyvos ateities šaulių veiklai. Ypač buvo labai džiugu išgirsti, kai toje šaulių kultūrinėje savaitėje jaunimo atstovas studentas Robertas Selenis savo paskaitoje kalbėjo apie nutautėjimą ir lietuvių išlaikymą šeimoje.

Jei lietuviškumo nėra šeimoje, tai nebus lietuvių nei mokykloje, nei bažnyčioje nei organizacijose. Visas pagrindas lietuvių išlaikyti yra ir bus tik šeima. Mums reikia daugiau tokių R. Selenių ir lietuvių ilgai laikysis. Šaulės ir šauliai, iš kuopos pirmininko išgirdo linksmą naujieną, kad nors Clevelando šaulių kuopa įkurta tik prieš 8 mėnesius, bet jau gaminama kuopos vėliava. Dabartiniu metu, svarbiausias kuopos rūpestis tos vėliavos šventinimas ir pasiruošimas šiai šventei. Į vėliavos šventinimo iškilmės laukiama atvykstant iš kaimyninių kuopų, Detroito, Chicago ir iš Kanados, viso apie 8 šaulių vėliavos su uniformuotais šauliais. Šitie svečiai labai praturtins Clevelando šaulių vėliavos šventinimo iškilmes.

Clevelando šaulių kuopos vėliavos mecenatais yra šauliai Jonas ir Irena Kapčiai. Susirinkime buvo apsvarytas uniformos įsigijimas. Po susirinkimo, šaulių moterų sekcija svečius pavalšino saldumynais ir vėsinančiais gėrimais. Dr. K. Pautienis

Visais gyvybės, sveikatos bei pensijų draudimo, o taip pat ir akcijų investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Clevelando skautai-tės pereita sekmadienį, rugp. 8, pradėjo savo vasaros stovyklą. Dalyvaujant gausiam būriui svečių, stovyklos viršininkas s. Vytautas A. Staskus oficialiai atidarė 1971 metų vasaros stovyklą. Šių metų stovykloje dalyvauja 150 skautų-čių su savo vadovais. Didysis laivas įvyks rugp. 14, šeštadienį. Tikimasi daug svečių iš Toronto ir Clevelando.

GRAŽI VIEŠNAGĖ AKRONE

Ganėtinai gyvos SLA Akrono bei apylinkių kuopos surengė rugp. 1 d. linksmą gegužinę malonių Tuckerų sodyboje Portage Lakes vietovėje.

Diena giedra, nuotaika šventiška, nors svečių buvo laukta kiek daugiau. Gera, kad kai kas atvyko ir iš Clevelando.

Besidžiaugiant seniai bematytais bičiuliais bei pažįstamais ar užmezgant naujas pažintis, nuo širdžiai visais rūpinosi stiprus ir visiems mielas SLA veikėjas Pr. Baldauskas su nemažai kitų narių talka.

Visus nūdžiugino muzikinė programa, patyrais solisto J. Kazėno mokinių -- Br. Kazėno, G. Puškoriaus ir Š. Stempuzio, -- puikiai atlikta akordeonais. Pačiam mokytojų vadovaujant ir sąmojingai pranešinėjant, grota liaudies dainos bei šokiai: Ko liūdi, berželi, Malūnas, Gražių dainelių, Gyvataras, J. Kazėno -- Rudenėlis ir Mūsų kuopa. Dar noriai pridėta Home on the range ir Old MacDonald su dideliu pasisekimu. Kai akordeonistai ne tik grojo, bet ir dainavo. Ir baigoje visus netikėtai sužavėjo Suktinis, dailiai pasoktas to paties maestro J. Kazėno su B. Baldauskaitė.

Muzika akordeonams paties mokytojo talentingai priderinta: melodijos aiškiai vyrauja, akordų deriniai platus ir įtikinami, gausių rūšių atspalviai kruopščiai nugludinti, technika labai gero skonio.

Mokinių idėti darbai bei laimėtos pasekmės verta pagirti. Bene labiausiai pasižymėjo Š. Stempuzis. Bendrai tercetas nemėgėjiškai muzikalus.

Šmaikščiai visų svečių nusiteikta. Vladas Braziulis

REKALINGA ŠEIMININKĖ

našliui su 9 metų amž. vaiku. Jei norės galės gyventi kartu. Skambinti vakarais po 7 val. 481-1148.

(60-62)

DAINAVOS JAUNIMO STOVYKLOJE

Dainavoje stovyklavusios mergaitės rugpjūčio 1 d. buvo apdovanotos įvairiais pažymėjimais. Prie stalo pažymėjimus ir dovanas įteikė seselė Paulė, K. Sragausko nuotrauka

Liepos 31 d. įvyko Dainavos stovyklos narių rugsėjo mėtinis susirinkimas. Į susirinkimą atvyko 25 nariai ir pagal atsiųžtus įgaliavimus atstovavo 474 narius.

Susirinkimą atidarė valdybos pirmininkas ir einąs administratoriaus pareigas dr. Adolfas Damušis ir pasiūlė susirinkimui prarasti prezidiumą iš šių asmenų: Viktoro Kazėmekaičio, Džiugo Staniškio ir seselės Marijos Paulės, o įmanantų komisiją: B. Polikaitį, L. Petronį ir P. Baltakį, kurie vienbalsiai buvo plovimu priimti.

Praeitų metų susirinkimo protokolą perskaitė Albertas Misiūnas. Protokolas buvo labai kruopščiai ir išsamiškai surašytas ir jame kiekvienas pasiūlymas, klausimas ar nutarimas buvo užrašytas.

Stovyklos veiklą ir jos padėtį nušvietė abu administratoriai: buvęs administratorius Jonas Urbonas ir dabar einantis pareigas dr. Adolfas Damušis.

Iš padarytų pranešimų sužinota kas Dainavoje per metus padaryta ar įsigyta. Labiausiai džiuginantis dalykas tai nupirktas naujas traktorius su žolei piaušti mašina ir jam išleista netoli 4,000 dol.

Taip pat padaryti dideli pagerinimai virtuvėje. Įrengtas ventiliatorius ir tvarkoma garsiakalbio sistema.

Dr. Adolfas Damušis supažindino ir su šių metų samata. Ji siekia 24,460 dol.

Dainavos buhalterio Vlodo Bubljo apyskaitą perskaitė Bronius Polikaitis. Stovykla metų bėgyje turėjo pajamų \$19,922.93 ir išlaidų su nusidėvėjimu \$17,716.64 ir

gryno pelno turėta \$2,205.79. Dainavos vertė yra \$210,492.84.

Revizijos komisijos aktą perskaitė Juozas Žilionis. Valdybos narių ir revizijos komisijos pranešimai buvo priimti be pataisų, o valdybai už gerą Dainavos tvarkymą pareikšta padėka.

Įnešti pasiūlymai, kaip tai ežero išvalymas, vaikams žaidimų aikštės įrengimas, paplūdimio sargų parūpinimas. Pavesta valdybai išdiskutuoti ir, jei lėšos leis, tuos reikalus įvykdyti. Susirinkimas praėjo švelnioje nuotaikoje ir nebuvo jokių ginčų ar nesusipratimų. Susirinkimą pravedė Viktoras Kazėmekaitis, o sekretoriavo seselė M. Paulė.

Rugpjūčio 1 d. Dainava atšventė savo metinę šventę. Oras buvo labai gražus ir sutraukė apie 500 svečių. Į šią šventę daug svečių atvažiavo ir iš toliau: Chicago, Grand Rapids, Clevelando, Toledo ir kitų miestų. Šventėje meninė programą atliko stovyklavusios 79 mergaitės.

***

* PREL. JUOZUI KONČIUI pagerbti rugpjūčio 22 d. Onos ir Česlovo Šadeikų sodyboje 28975 Wellington Rd. Farmington, Mich. Balso 76 skyrus ruošia vaisės. Prelatas Juozas Končius neseniai sulaukė 80 metų ir greitai žadą išvykti gyventi į Romą.

Atvykstantieji į pagerbimą bei atsisveikinimą svečiai bus priimami nuo 1 iki 2 val. Bus trumpa oficialioji dalis ir jos vaisės.

Skyriaus valdyba kviečia gausiai visus dalyvauti šiose vaisėse, atsisveikinti su ilgamečiu buvusiu Balso pirmininku prel. Juozu Končium. Vietos užteks visiems.

A. Grinius

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALOKANAS UŽ PADĖTUS INDELIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Lietuvių forumo radijo programoje dalyvavę kalbėtojai Lietuvių Tautinių Namų reikalui. Iš kairės: LTN planų autorius inž. Vytautas Peseckas, LTN valdybos pirmininkas inž. Jonas Jurekūnas, LTN lėšų telkimo komiteto pirmininkas dr. Steponas Biežis, Lietuvių Forumo radijo direktorius inž. Antanas Rudis ir pasikalbėjimą pravedęs Vytautas Kasniūnas, sr.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ PASTOGEJE

Lietuvių Tautinių Namų naujojo pastato, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje, pertvarkymas vyksta sklandžiai ir darbai eina į paba-

gą. Pertvarkymą suplanavo ir jo vykdymą prižiūri komisija: inž. Jonas Jurekūnas — pirmininkas, V. Peseckas, N. Juškus ir C. Modestas — nariai. Patalpų atidarymas numatomas š. m. spalio 9 d. Visuomenės do-

mėjimasis būsimomis patalpomis nemažas; nes jau turima per dešimt užsakyimų įvairiems subuvimams salę nuomoti. Tuo tarpu nuomos sąlygos tebėra svarstomos komisijoje, kuriai pirmininkauja Mikas Rėklaitis, LTN direktorių tarybos pirmininkas.

Prieš akis dar vienas uždavinys, supirkti reikiamą inventorių ir virtuvės darbo priemones. Turima eilės firmų pasiūlymai, tačiau jų svarstymas delsimas, nes stokoama kapitalo. Lietuvių Tautiniams Namams Lėšų Telkimo Komitetas, vadovaujamas dr. S. Biežio, imasi naujos akcijos, kviesdamas Chicago lietuvius, paremti LTN pastangas, įsijungiant bent su šimtaine į šių namų narių eiles. Norintieji į LTN įsijungti, prašomi kreiptis LTN pirmininko Jono Jurekūno adresu: 3259 West 66 Street, Chicago, Ill. 60629 (tel. GR 4-4217).

• Kazys Laikūnas, Chicago priemiestyje Monee gyvenęs, visados nuširdžiai paremia didesnius lietuvių klestėjimo darbus. Išklauses Lietuvių forumo radijo programą, kuri buvo skirta Lietuvių Tautinių Namų diskusijoms-pasikalbėjimui, paskyrė 100 dolerių. Kaip paprastai, ši radijo programa trunka 1 val., šeštadieniais nuo 8-9 v. v. Daug klausytojų įsijungė į šią programą telefoniniais paklausimais, ir po to daug naujų narių įstojo į Lietuvių Tautinių Namų bendrovę.

• Vytas Kasniūnas, jr., kuris vadovauja Kasniūnas and Assoc. apdraudos agentūrai Chicagoje ir priemiesčiuose, savo įstaigą praplėte įjungdamas ir nuosavybių bei žemių pardavimą (Real estate) ir dabar parduoda Hot Springs, Arkansas labai geromis išsimokėjimo sąlygomis žemės sklypus. Ten yra lietuvių kolonija, kur vis gausėja. Daug yra pasirengusių ten įsikurti. Kiti tik nusipirkę žemės sklypus, juos tuoj parduoda su geru pelnu. Vytas Kasniūnas, jr., kuris aktyviai veikia akademinio jaunimo tarpe, tolimesnėms studijoms yra pasirinkęs teisę.

Prof. dr. Antanas Ramūnas, prof. G. Procuta, kun. dr. V. Skilandžius, Židinio pirmininkė dr. Marija Ramūnienė, inž. J. Danys ir prof. J.A. Račkauskas.

L.K.M.A. OTTAWOS ŽIDINIO SUSIRINKIMAS

Rugpjūčio 3 dieną Ottawos universiteto Pedagogikos fakulteto rūmuose, profesūros sveatinėje įvyko Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Ottawos židinio viešas susirinkimas — paskaita. Židinio pirmininkė dr. Marija Ramūnienė trumpai kalbėjo apie organizacinius židinio rekalus ir pranešė LKMA Romoje patvirtintų naujų narių pavardes: inž. J. Danys, inž. G. Mitalas, inž. K. Vilčinskas.

Ottawos universiteto Pedagogikos fakulteto vice-dekanas ir Lyginamosios Pedagogikos centro direktorius dr. Antanas Ramūnas pristatė pagrindinį vakaro paskaitininką Chicago State universiteto profesorių Joną A. Račkauską ir koreferentą profesorių G. Procutą, Ottawos universiteto Lyginamosios pedagogikos centro narį, Profesorius Račkauskas savo paskaitoje — "Lietuvos mokytojo vaizdas amžių eigoje" išryškino pa-

grindines istorijos jėgas formavusias mokyklų ir švietimo sistemos išsivystymą Lietuvoje, ir parodė mokytojo vaidmenį bei darbą istorijos tekme. Toliau G. Procuta, pratęsdamas pagrindinio kalbėtojo centrinę mintį, kalbėjo apie mokytojo padėtį Lietuvoje sovietiniame periode. Paskaitą sekė diskusijos ir komentarai. Po akademinės dalies buvo pasivaikšinta ir apžiūrėti Lyginamosios Pedagogikos centro kabinetai ir biblioteka.

Susirinkime dalyvavo gražus būrelis Ottawos lietuvių ir buvo išreikštas pageidavimas ateityje turėti daugiau panašių parengimų. (pr)

• D. Petrutytė skaitys rugpjūčio 17 d. Mokytojų studijų savaitėje Dainavoje paskaitą tema "Priešmokyklinio auklėjimo vaidmuo išsivijoje".

• Leokadija ir Juozas Žvyniai su dukrele Vida išvyko į Floridą trims savaitės poilsio.

• Nardis Juškus, daug darbo ir rūpesčių pakėlęs prie Lietuvių Tautinių Namų naujosios pastogės pertvarkymo, šiuo metu išvyko su savo šeima dviem savaitėm atostogų.

NEW YORK

• Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime New Yorke š. m. rugsėjo 4-5 dienomis, Pierre Hotel, profesines paskaitas skaitys šie daktarai iš įvairių JAV ir net kitų kraštų: Vet. dr. P. Radvila, iš Berne Šveicarijos, dr. E. Kaminskas, iš Harvardo u-to, dr. R. Nemickas, Loyola u-to, Ill., dr. I. Giedrikenė, iš Orange, N. J., dr. V. Damijonaitis, Poughkeepsie, N. Y., dr. B. Matulionis, iš Hallum Lake, R. I., dr. R. Kondratas, Harvardo u-tas, Cambridge, Mass.

• "Žybuoklių" sekstetas, vadovaujamas Liudo Stuko, dalyvaus BATUNO rengiamame Baltijos Festivaly rugpjūčio 21, Freehold, New Jersey, su nauju repertuaru.

• Helen Kulber-Kulbokienės surengtuos specialus leidinys antrajam BATUNO Baltijos Festivaliui jau spausdinamas. Tas, gausiai iliustruotas leidinys, specialiai paruoštas šiai progai,

bus padalintas visiems atvykusiems į šį festivalį.

• Baltijos Festivalio reikalais norintieji gauti papildomų informacijų gali kreiptis į BATUN įstaigą, 2789 Schurz Ave., Bronx, N. Y. 10465, telefonas (212) 828-2237.

YPATINGOJI GRYBŲ MITYBA

Patirta, kad yra medinių ir kai kurių žolinių augalų, kurių šaknų maitinamojoje veikloje dalyvauja grybai. Jie, skaldydami dirvožemio puvenų organinius fosforo ir azoto junginius, dalį gaminių suvartoja maitinimuisi ir dalį perduoda savo bendrininkui, iš kurio gauna angliavandenių bei kitų medžiagų; augalų bendrininkų šakniagalių plaukelius, kuriais siurbiamos iš dirvožemio neorganinės maisto medžiagos ir vanduo. Šiuo atveju pakeičia tankiau ar rečiau šakniagalius apsipindamas grybo micelis. Toks dviejų augalų simbiozinis sugyvenimas vadinamas mikorize. Mikorizė žinoma ir daugelio Lietuvos miškų medžių. Pažymėtina būtų, jog be mikorizės grybas lieka bevaisis, atseit, neišvysto vaisiakūnių.

To paties grybo santykiuojama su viena ar keliomis medžio gentimis bei skirtingomis (species). Dėl to pvz. tikrinį baravyką randam augantį su pušimis, ąžuolais, beržais; raudonikį su drebulėmis, rudmėmis su pušimis bei eglėmis. Iš čia mūsų kalboje yra kilusių ir grybų vardų — paąžuolis, paberžis, alksninukas ir kt.

Primintina čia dar būtų, kad straipsnyje, Grybai — puvenų gyventojai (Dirva 55-6), kurioje sakoma, jog naudingus grybus nesunku atskirti pagal jų išvaizdą ir duodama pavyzdžių, reikėjo juose nors pažymėti ūmėdžių tarpe žinomą nuodingą kraujašpalvę ūmėdę, voveruškę — nuodingąją tariają voverušką. Yra nuodingų ir baravykų, sakysim nuodingasis baravykas (Boletus satanus).

Rkt.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Mūsų brangiam draugui Venezueloje
A. A.

JURGIUI BIELIŪNUI

mirus, širdingiausią užuojautą reiškiamo velionio žmonai VANDAI, giminėms ir artimiesiems, ir su visais giliai liūdime

Ona Milmantavičienė
ir
G. ir A. Diržiai

New York, N. Y.

ONAI KAUNIENEI

mirus, širdingiausią užuojautą reiškiamo velionės vyrui ANTANUI KAUNUI, dukrai DANUTEI JAKIENEI su šeima, seserei EMILIJAI VAIŠNORAI-TEI ir visiems artimiesiems, ir kartu su visais liūdime

Ona Milmantavičienė
Elena Prekerienė
ir
G. ir A. Diržiai

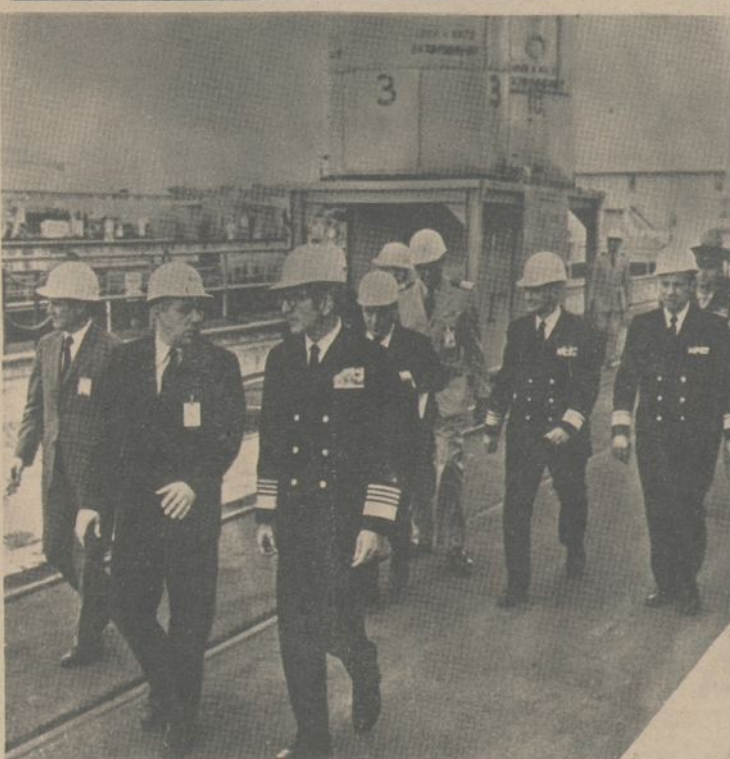
New York, N. Y.

A. A.

ONAI KAVALIAUSKIENEI

tragiškai žuvus, jos vyrą, sūnus inž. ANATOLIJŲ ir ZENONĄ MILŪNUS ir jų šeimas bei kitas gimines giliame skausme nuširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Cezaris, Algis, Edas
Modestavičiai
su šeimomis

Inž. Jurgis Bobelis aprodo laivų statybą admiralui E. Zumwalt, JAV laivyno vadui (Chief of Navy Operations). Inž. Bobelis yra del Litton Industries, Ingalls Nuclear laivų statybos divizijos, Pascaguola, Miss, operacijų viceprezidentas. Jis yra sūnus a.a. pulk. Jurbio Bobelio ir brolis ALT pirmininko dr. K. Bobelio.

Buvusiam čiurlioniečiui, Čiurlionio Ansamblio iškviėtėjui į Pietų Ameriką ir lietuvių puoselėtojai

A. A.

JURGIUI BIELIŪNUI

mirus, jo žmonai VANDAI, artimiesiems ir Venezuelos lietuviams reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Čiurlionio Ansamblis